

Brassói Lapok

XL. évfolyam
120 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Péntek

1934. évi június 1

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: A helyi kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegeoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegeoldalon 8 lej negyzetcenti méterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56–58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK LUGOST!

Drága a diktatúra

Irta: Tanódy Endre

Viharos tapsok és tüntetések közepette mondotta el az olasz diktátor összefoglaló beszámolóját országa pénzügyi és gazdasági helyzetéről.

Ennek a beszámolónak rövid és megmáshatatlantartalma szerint Olaszország eladósodott éppugy, mint a többi országok, sőt aránylag még jobban. Államadósságai mai lej értékben meghaladják az egybilliót.

Költségvetési hiányai, ugyanesak lebben, hatvan milliárdra rugnak az elmúlt és folyó évi számadások lezárása után és ami a pénzügyi állapotnak a legigazibb jellemzője, kereskedelmi és fizetési mérlege éppugy passzívra vált, mint akármely más európai országé.

Mindezek elháríthatatlan folyamánaként megkezdődik nála is a devizatilalom, azzal a lényegtelen eltéréssel, hogy ott a latin ösök szótárából vett elnevezések által minden bizonyos nemes és magashrendű veret kap. Minden a nemzet és így a deficit is nemzeti náluk. — Vagyis tiltva vannak azok a devizakintalások és kivitelek, melyek „nem felelnek meg a nemzeti ipar és nemzeti kereskedelem reális szükségleteinek.”

A római klasszikusok sohasem hatottak fordításban. Szárnyalásuk lehanyatlott, mélységeik elvesztek és így ez a szép megjelölés is lefordítva igen siváran csak annyit jelent, hogy nincsen deviza és csak ritkán fog megfelelni valamelyik szükséglet — a nemzeti ipar és kereskedelem számos igénylései közül — a jogos kívánalmaknak. Mi ezt már ismerjük régebből, csak nem tudtuk, hogy ez ilyen szépen hangzik.

Szigorúan klasszikus az a további következtetés is, hogy a válság okozója a szükségleti cikkek áresése, leszállítandó tehát a tisztviselők fizetése is ugyanabban az arányban, amint az áresések táblázata maga után vonja. Ezt is ismerjük, ezen is túl vagyunk, csak éppen azt nem tudtuk, hogy ennek a megállapításából tényleg tesz indokoltá és hogy ez egyik állomása a nemzeti nagyság felé vezető diadalutnak.

Csak az a meglepő, hogy a Duce világ-szerie bámult lángelméje nem talált új és külön magyarázatot ezeknek a fájdalmas jelenségeknek a megértésére.

A válsággal tudvalevően úgy van, mint a világháborúval és az iskolás gyermekek verekedésével. Mindenik szerint a másik kezdte és ő csak kénytelen volt folytatni. Addig mondták nálunk, hogy ez a „ránk kényszerített háború” és addig mondták az antantnál, hogy ez az „utolsó háború a háború ellen”, amely a felfegyverzett germán barbárokkal szemben a civilizáció megmentésének van szentelve, míg a félvilág tűzbe nem borult és le nem égett.

A gazdasági vérkeringés leköltetését is mindenki szerint a másik kezdte el, ami meglehetősen közömbös azzal szemben, hogy most alaposan és egyelőre véglegesen le van kötve, hogy ennek megfelelően beállottak az összes benukások és közeledünk — a folytonos javulás után — a központi aghüdéshez.

Ezen a kölesönös vádon és viszonyadon kívül van azonban egy csodálatosan egybehangzó megállapítása az összes vetélkedő feleknek, amelyben teljes köztűt az egyetértés. Hogy a kivitel azért áll le, mert drága az áru és hogy az áru azért drága, mert nagy a munkabér. A munkabér tehát leszállítandó —

Nincs kormányválság,

már csak a hadügyi tárca betöltéséről van szó

Az uralkodó udvari vadászatra utazott a miniszterelnök és a belga vendégek társaságában — 15 százalékkal csökkentik a minisztériumok költségvetését — Mi lesz az alminiszterekkel? — Bonyodalmak Angelescu hatezer tanítója körül

Bukarest, május 31

Angelescu dr., majd később Tatarescu miniszterelnök keddi esti kihallgatása döntő befolyással volt a politikai helyzetre. Kitudódott, hogy a közoktatásiügyi miniszter az uralkodó megbízásából tárgyal Averescu marsallal, aki a megbeszélés során közölte Angelescuvall, hogy

egyelőre nincsenek kormányzási tervei és semmi kifogása az ellen, ha a kormány helyén marad és tovább folytatja munkáját. Felhívta egyben Angelescu figyelmét azokra a sérelmekre, melyeknek orvoslása a kormány leg-sürgősebb teendőjét kell hogy képezze.

A tárgyalás mindvégig a legbarátságosabb hangulatban folyt le. Ezek után jelent meg az Indreptarea-nak az a cikke, melyben a néppárt vezetősége megállapítja, hogy „nincs tudomása kormánykriszról”, holott az előző napokon Tatarescu kormányának közel bukását jósoltatta az averescianusok szócsöve.

Tatarescu audienciája után a miniszterelnök magához kérte a liberális párt Bukarestben tartózkodó vezető embereit, akiknek tudomására hozta a királyi kihallgatás kedvező eredményét.

Este 9 órakor a miniszterelnökségen minisztertanács volt, amelyre azonban nem hívták meg az alminisztereket. Ennek az volt az oka, hogy a tanácskozáson napirendre került az alminiszterek „leépítésének” kérdése is. Tatarescu részle-

tesen beszámolt az előző napok eseményeiről, majd ismertette kihallgatásának lefolyását.

Közölte a kormány tagjaival, hogy a király aláírta a parlament összehívásáról szóló dekrétumot.

Ezután az államtitkárok ügyét vizsgálták meg. A minisztertanács ebben a kérdésben nehezen tudott megállapodásra jutni, mert a miniszterek egy része későbbi időpontra szeretne volna kitolni az államtitkárok leépítését. Nagy viták után abban egyeztek meg, hogy azonnal

csökkenteni fogják az államtitkárok számát, még pedig úgy, hogy, ahol ed-

dig két alminiszter működött, egyiket elbocsátják, ahol egy államtitkár van, azt csak nagyon indokolt esetben hagyják meg állásában.

Rátértek ezután az 1934–35. évi költségvetés megvitására. Több hozzászólás után elhatározták, hogy az összes minisztériumoknak 15 százalékkal le kell szállítaniuk költségvetéseiket.

Ahol mód van rá, ott a százalék nagyobb is lehet, hogy ezekből a rendkívüli megtakarításokból a kormány alapot létesítsen a hadsereg rendkívüli szükségleteinek fedezésére.

Angelescu hatezer tanítója

Élénk vita fejlődött ki a közoktatásiügyi tárca költségvetése körül Angelescu azzal érvelt, hogy képtelen a minisztérium költségvetését leszállítani, szerinte a régi előirányzat sem elegendő az éle-gondolásainak megvalósítására.

Hivatkozott arra, hogy a közoktatásiügyi minisztérium nemrégén 6000 újabb tanítót alkalmazott, akiknek fizetését feltétlenül költségvetési uton akarja biztosítani.

A minisztertanács ennél a pontnál nem hozott végleges határozatot.

Szóba került azután Uica tábornok

hadügyminiszter lemondásának a kérdése. Tatarescu indítványára elhatározták, hogy Prezan marsallnak ajánlják fel a hadügyi tárcát, egyben felhatalmazták Antonescu Viktor igazságügyminisztert, Prezan bizalmas barátját, hogy keresse fel azonnal Prezant és úgy a király, mint kormány nevében ebben az értelemben tegyen neki ajánlatot.

Ki lesz az új hadügyminiszter?

A minisztertanács befejeződése után éjjel fél 12 órakor Antonescu miniszter elutazott a Romanban tartózkodó Prezan

quod erat demonstrandum. Nem magas a kamat, nem magas a vállalkozói nyereség, nem magasak az adók, minden alacsony, csak a munkabér magas.

A régi királyok és cészárok egyeneságu leszármazottja ezuttal egyetlen szóval sem tud mást és többet mondani, mint akármelyik demokrata barbár miniszter. Szórol-szóra megismétli azt, amit a degenerált Európában és annak keletén már annyiszor hallottunk és a nagy erények és nagy gondolatok hazáját megelőzve, már meg is valósítottunk. Huszlejes napi keresetek a mezőgazdaságban és negyvenlejesek az iparban már vannak nálunk és jól kösse össze a vesszőit Olaszország, ha ezen a téren velünk és szomszédainkkal versenyezni akar.

Szerénytelenség és ildomtalan hetvenkedés volna ha nem ismerni, hogy ugyanott mindez teljes fegyelemben és lelkesedésben történik, illetve indul. A fegyelem a munkásé, a lelkesedés a munkaadóé, a nemzeti munkamegosztás elveinek megfelelően.

Es azt sem lehet tagadni, hogy míg nálunk mindez bizonyos levertséget és ernyedést von maga után a tömegek és az egész társadalom lelki visszahatásaiban, addig a vezérnek ez újabb és különös felvontásra ad okot és alkalmat, amely

delejesen tovább fog ragadni népére is.

A Duce boldogan állapítja meg, hogy ennél rosszabb most már nem lehet és legfeljebb arról lehet szó, hogy ezen a mélyponton hosszabb időn át kell majd vesztelni.

De mit számít ez, mikor ezzel szemben Európa népei előtt ott áll a lehetőség, hogy „intézményeiben és embereiben megfiatalodjék”, ami egészen egyszerű és könnyen elképzelhető folyamat és a legközelebbiek, legkönnyebben járható és leglogikusabb útja a gazdasági fellendülésnek. Mi kell egyébként egy redukált fizetésű tisztviselőnek és egy leszállított bérű munkásnak, mint az, hogy ezt a fiatalosdi lehetőséget világosan maga előtt lássa?

És legvégül itt van a Duce szerint egy alternatíva, amelynek mindkét eshetősége teljes megnyugvást hoz. Vagy béke lesz és akkor a tartós béke maga után vonja a fellendülést, bár ennek árában a béke „tagadása és felbomlasztója a férfiu erényeknek, amelyek csak a háború véres erőfeszítéseitől villognak meg a napfényben a maguk teljességében.”

A fellendülés tehát még csak a rosszabbik eset, míg végső ideálnak és beteljesedésnek itt van a vérben fürdő férfierény boldogító megváltása.

Szén a diktatúra de drága. Drága sa-

ját élettörvényének elháríthatatlan kényszerű folytán. Mert nincsen a diktatúrában ellenőrzés és mert a fegyelemért rájogó híveket jól kell tartani.

Az új feudalizmusnak ugyanazok a szerkezeti tulajdonságai, mint a régieknek voltak. Ugy tanultuk, hogy igyekeztek velünk annakidején elhíttetni, hogy a középkori hűbériség egy rendkívül magas erkölcsi gondolatot nyugodott. „A hűség és önfeláldozás a hűbérurral szemben” — még ma is hallom a paptanárnok minden évben pontosan akkor visszatérő páto-szát, mikor ez a fejezet a tanrend szerint előadásra került. Csak azt nem mondta a régi idők e lelkes dicsőítője, hogy a hűbérur fizet és százezer holdas faluadományokkal tartotta ébren ezt a magas erkölcsi gondolatot és hogy nem volt példa rá, hogy enélkül is beállott volna a hűség és önfeláldozás lelki diszpozíciója.

Az új feudalizmusnak is adnia kell, természetesen modern alakban. Szubven-ciót, fizetéseket, vámvédelmeket, devizatilalmakat, kiviteli prémiumokat és mindazt és mindent, amit az agyonvédett népek adni tudnak. És a folyamat vége itt is, ott is ugyanaz. Elfogy a fedezet és a dicsőség, nagyság és szónoklat fölé ráborul a középkori tömegnyomorok újkoriformációja alkonya: — a deficit.

marsallhoz. Előzőleg Tatarescu miniszterelnök hosszabb telefonbeszélgetést folytatott ebben a kérdésben a tábornaggal, de, a kiszivárgott hírek szerint, nem jutottak megállapodásra, hogy Prezan elfogadja-e a neki felajánlott tárcát. A marsall egyelőre gondolkodási időt kért.

Amennyiben Prezan Antonescunak elutasító választ adna, a hadügyminiszteri tárcát ideiglenesen Tatarescu tölti be, és mellette egy aktív tábornok fog működni államtitkárként.

Prezan: „Politikával nem foglalkozom!”

A B. L. bukaresti munkatársa ma délután felhívta a román-i birtokán tartózkodó Prezan marsallt. A telefonbeszélgetés során a marsall kijelentette, hogy nem ismeri a legutóbbi események részleteit, így azokról nem nyilatkozhatik. Antonescu miniszter megbízásáról, illetve a neki felajánlott hadügyi tárcáról a következőket mondotta:

„Politikával nem foglalkozom. Jelenleg teljesen lekötnek gazdaságom elég súlyos gondjai. Erről a kérdéssről csak akkor tudok nyilatkozni, ha tiszta kép nyerek a helyzet felől”

Június 8-án nagyszabású katonai előléptetések lesznek

Szerdán délután 12 órakor a király Tatarescu miniszterelnök és a belga küldöttség tagjainak társaságában Scrovisteaba utazott, ahol a külföldi vendégek tiszteletére nagy udvari vadászatot rendeznek. Tatarescu visszatérése után újabb minisztertanácsot hívnak össze. Ezalkalommal a kormány véglegesen dönteni fog a hadügyi tárcá betöltése felől.

A keddi minisztertanácsot megelőzően Tatarescu miniszterelnök felkereste a hadügyminiszteriumban Angelescu Paul municiós minisztert, akivel hosszasan tanácskozott. Egyes lapok tudni vélik, hogy a miniszterelnök ezalkalommal a külföldi gyárakkal kötött fegyverrendelésekről kért információkat, melynek kapcsán felmerült az a terv, hogy Románia új típusú gépfegyvereket rendeljen különböző külföldi cégektől.

Illetékes helyen úgy tudják, hogy a június 8-iki nemzeti ünnep alkalmával nagyszabású katonai előléptetések lesznek.

Nem szállítják le a nyugdíjakat és a köztisztviselők fizetését

Az új költségvetés előkészítő munkálataival kapcsolatban különböző hírek jöttek forgalomba, melyek szerint a kormány a köztisztviselők fizetésének leszállításával és a nyugdíjak csökkentésével szándékozik elérni a hadügyi költségvetés felemeléséhez szükséges megtakarításokat.

Illetékes helyen határozottan megcáfolják ezt a beállítást. A kormány — mondják — tényleg radikálisan le fogja szállítani a különböző miniszteriumok költségvetési összegét.

A köztisztviselők fizetését és a nyugdíjakat azonban érintetlenül hagyja. Az új költségvetés összeállítását hosszas, beható tanulmányozás előzte meg, melynek során a pénzügyminiszter igen sok olyan tételre bukkant, amit vagy csökkenteni, vagy pedig törölni lehet.

Másrésről a külföldi hitelezőkkel kötött egységesség következtében a költségvetés körülbelül 5 és fél milliárd lej tehertől szabadult meg.

A költségvetési megtakarításokból a kormány egyfelől az új katonai beruházásokat szándékozik finanszírozni, másfelől a közegészségügyi állapotokat akarja megjavítani kórházak építésével és az egészségügyi hivatalnokai kar átszervezésével.

Az osztrák állambiztonsági miniszter budapesti útja

Budapest, május 31.

Fey osztrák állambiztonsági miniszter budapesti útjával kapcsolatban a lapok azt írják, hogy Fey Keresztes-Fischer Ferenc magyar belügyminiszterrel a titkos kommunista szervezetek elleni küzdelemről akar tárgyalni.

Kínai kitüntetés Mussolininak

Róma, május 31

Kína követte megjelent Mussolini előtt és átnyújtotta neki Kína legmagasabb kitüntetését, a Sárkányrendet.

Első eset, hogy ezt a magas kínai kitüntetést idegen is megkapta.

Budapest új főpolgármestere: Borvendég Ferenc

Budapest, május 31.

A Pesti Napló értesülése szerint a miniszterelnök Borvendég Ferencet, Budapest eddigi alpolgármesterét nevezi ki Budapest főpolgármesterévé Huszár Aladár helyébe.

Mégis kihallgatják Seletzkyt, aki a bizottság rendelkezésére bocsátja a titokzatos „kulcs”-ot

Bukarest, május 31.

A Skoda-üggyel foglalkozó parlamenti vizsgálóbizottság állandóan munkában van. A bizottság legújabb határozata szerint csütörtökön reggel kihallgatják Seletzky Brunót.

Politikai körökben nagy várakozással néznek Seletzky tanúvallomása elé, egyesek tudni vélik, hogy Skodának volt romániai vezérképviselője ezalkalommal a bizottság rendelkezésére bocsátja a „kulcsot”, mellyel meg lehet majd fejteni a cég titokzatos leveleit és üzleti bejegyzéseit.

Négy és fél évi fegyházra emelte fel a tábla a szatirozkodó és gyilkos kolozsvári parkőr büntetését

Kolozsvár, május 31.

Bodea Darius volt állomástéri parkőr a múlt év októberében éjszaka megtámadott egy magános nőt. A nő sikoltozására két vasutas, Pacurar György és Rákosi György szaladtak oda. A részeg parkőr erre a vasutasokra támadt. Rákosi birkozni kezdett vele, mialatt Pacurar az ijedtségtől rosszul lett nőt támogatta el a helyszínről.

A megvadult Bodea a kezét lefogó Rákosi arcába harapott s amikor ez fájdalmában az arcához kapott s ezzel szabado

don hagyta a parkőr egyik kezét, Bodea kirántotta a revolverét és a távozó Pacurar után lőtt. A golyó hét lépésről találta Pacurart és a nyakát szakította át. Másnap a sebesült a Vöröskereszt-kórházban kiszenvetett.

A gyilkost a törvényszék kétévi és öt-hónapi börtönre ítélte s egyben kötelezte a temetési költség megtérítésére is. Az ügyész fellebbezése folytán került az ügy a tábla elé, ahol a szerdai tárgyaláson a bíróság nem vette figyelembe a mentőkörülmenyeket és Bodea büntetését négy és fél évi fegyházra emelte fel.

Hát ezért kell Temesvárnak állandó román színház?

Az időközi-bizottság sutttyomban már ki is utalt másfél millió lejt egy szenátor feleségének

Temesvár, május 31.

Jelentettük, hogy a temesvári városi költségvetés összeállítása során a temesvári állandó román színház megalapítására 2 millió lejt vettek fel. Ettől a kétmillió lejes tételtől függetlenül aztán színházpártolás címen szerepelt még egy kisebb összeg, amelyből 50—50 ezer lejt juttattak a magyar és német színházaknak, a javarészt pedig itt is a román operának, nem törődve azzal, hogy Temesvár lakossága nagyrésztben magyarból és svábból áll s hogy az állandó román társulat aligha találhatja meg a számításait, ha csak nem arra „számit”, hogy a város majd minden évben ilyen tekintélyes összeggel siet a megtámogatására. Puszta csak azért, hogy Temesvárnak állandó román színháza legyen.

S most ebben a kérdésben új és igazán meglepő fordulat van. Kiderült, hogy

a költségvetésbe felvett kétmillió lejt minden hosszabb huza-vona, minden alaposabb megfontolás nélkül már oda is ítélték valakinek.

Oda is ítélték és javarésztben ki is utalták. Ez a hír a polgárság körében érthető felzúdulást keltett. A temesvári kisebbségekre nézve már magának a színházpártolásnak ilyen szempontok szerinti beállítása sérelmes volt, most pedig megtépték a sérelmet azzal, hogy sutttyomban ki is utalták a pénzt.

A temesvári Magyar Párt titkára, Páll György dr., meg akart győződni a hírek valóságáról s fölment a városházára, ahol hosszas kutatás

után nagynehezen sikerült kézbe kapnia a kiutalásról szóló hivatalos végzést. E végzés szerint a tanács 20.197. számú határozata alapján Nicolae Avram szenátor felesége, Cinsky Mariara volt színésznő június elsején fölvehet a város pénztárából 750 ezer lejt s aztán augusztus elsején újabb 750 ezer lejt abból a kétmillióból, amit a költségvetés az állandó temesvári román színház alapítása céljára irányzott elő.

Tehát erről van szó, ezért kell Temesvárnak állandó román színház. Egy szenátor felesége kapta a megbízást, illetve a pénzt s a tanács, természetesen az időközi tanács, módfelett sietett a kiutalással. Igaz, hogy hozott határozatáról sem a városi polgárság, sem azok, akiknek mégis csak lenne közük ehhez az állandó színházhoz, nem tudtak semmit. Lehet, hogy az időközi bizottság tagjainak a javarésze sem tudott semmit. A határozat gyorsan és bizalmas jelleggel született, mert jönnek a közösi választások s a választott tanácsnak esetleg más véleménye lesz a dologról, esetleg mérlegelni fogja, hogy ki is kapja a megbízást és esetleg biztosítékokat is követel arra, hogy az a valaki a megbízatásnak eleget is tesz s nem csak a két milliót veszi föl.

A temesvári magyarpárti tagozat úgy határozott, hogy fellebbezzék ezt a költségvetési tételt és fellebbezzék a gyors és sutttyomban történt kiutalást is. Lehet, hogy ennek a fellebbezésnek nem lesz meg a kívánt eredménye. Nicolae Avram szenátornak is vannak összekötései.

FLOREAL arckrém a legkülönlegesebb arc- és bőrápolószert.

No. 1. Nappali használatra, puder alá

No. 2. Éjjeli használatra: szeplő, pattanás és májfoltok ellen.

1 téglát ára 40 lej. — Vezérképvislet: Drogueria „Centrala”, Oradea.

A Szovjet elismeréséről tárgyal Titulescu

Bukarest, május 31.

A belpolitikai hullámok elcsöndesedésevel szemben a Dimineata igen érdekes genfi értesülést közöl. Tegnap Genfben a Beaurival-szállóban nagyjelentőségű megbeszélés volt, melyen Titulescu, Maximos, Tevfic Rüzsdi bej és Jęftics vettek részt. Titulescu beszámol azokról a tárgyalásokról, melyeket

Mentonban folytatott Litvinov szovjet külügyminiszterrel.

Még ezigdig sem a genfi, sem a mentoni megbeszélések eredményét nem hozták nyilvánosságra, de valószínű, hogy a kis-antant rövidesen elismeri a Szovjetet.

Meghalt Togo japán admirális

London, május 31.

Ideérkezett jelentés szerint a betegeskedő Togo admirális, a szuszimai hős, aki 30 évvel ezelőtt a japán-orosz háború legnagyobb győzelmét aratta az orosz hadiflotta tönkverésével, az elmúlt éjszaka meghalt.

Az idős admirális már hosszabb ideje betegeskedett. Az orvosok napok óta injekciókkal hosszabbították meg az életét. A mikádó felesége saját kezűleg főzött levest küldött a nagy nemzeti hősnak. Togo elfogyasztotta a levest, de kiszikadt erőit ez sem adta vissza: hajnalban meghalt.

— Asztma és szívbetegség, mell- és tüdőbaj, görvél- és angolkór, a bőr megbetegedései és furunkulózis eseteiben a mindig kellemes hatású természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja s a gyomor és belek működését kitűnően szabályozza. Hirneves európai és amerikai klinikusok tuberkulózis egyéneknek tapaszalták, hogy a betegség kezdetén jelentkező székrekedések s Ferenc József viz használata folytán lényegesen enyhülnek.

A brassói kereskedők az új zárórarendelelet ellen

Brassó, május 31

Az új zárórarendelelet Brassó kereskedői között általános elégedetlenséget váltott ki. A kereskedők egy csoportja felkereste Strat Joan megyefőnököt s kérte, hogy állítsa vissza a nyári időszakra is a régi zárórarendszert. Mivel ilyen irányú rendelkezés kiadása nem tartozik a megyefőnök hatáskörébe, a kereskedők elégedetlen csoportja közös kérvényt nyújtott be a munkaügyi miniszterhez.

A kereskedők mozgalmával kapcsolatban kérdést intéztünk Bediteanu Vasile brassói munkaügyi felügyelőhöz, aki kijelentette, hogy az új zárórarendszert csak a miniszternek van joga felfüggeszteni. Mivel a miniszteriumból még nem érkezett válasz a nyári zárórarendszer felfüggesztéséről, a munkaügyi felügyelőség szigorúan fog eljárni azok ellen, akik nem vetik alá magukat a legutóbbi miniszteri intézkedésnek.

Elitették a budapesti legitimista vacsora megzavaróit

Budapest, május 31.

Az emlékeztető Ottó-vacsora megzavarói ellen folyamatba tett kihágási ügyet ma tárgyalta a törvényszék Méhes-tanácsa.

A bíróság Drózdly Kálmán tanárt és Melik Endre joghallgatót, akik gyalázkodó röpiratot osztogattak a legitimista vacsora résztvevői ellen, sajtó útján elkövetett rágalmazásért 300 és 400 pengő pénzbüntetésre ítélte.

Capitol Mozgó, Brassó

Ma, szerdai kezdettel:

Az amazonok királynője

(ASSZONY-HÁBORU)

Főszereplő: Elissa Caudi

Pótműsor: Pathé zsurnál és Silly Simfonies

Csütörtökön d. u. 3 órakor nagy matinélőadás: „Traderhorn”

Levelt kalappal Barabás Béla ravatalánál

Született: 1855 december 15-én.

Meghalt: 1934 május 28-án.

Élt 79 esztendő. És ez a hetvenkilenc esztendő történelmi korszakokat zárt magába. Ellentétes, egymással homlokegyenest ellenkező történelmi áramlatok, világrongató események, országokat, címeket és trónokat rengető események rohanáltak át a világ felett. Többet élt Barabás Béla, mint 79 esztendő. A történelmi időszakok egész sorozatát élte át.

★

Küzdött a magyarságért, még akkor, amikor a történelmi Magyarország határain belül, a régi keretek között volt erre szükség. Negyvennyolcas függetlenségi volt albi Barabás Béla dr. és ebben a pártállásmegjelölésben benne van az a meghatározás, amely élete végéig uralta ennek a kiváló képességekkel rendelkező embernek jellemét.

Ellenzéki politikus volt, „a jó béke-évek” ellenzéki politikusa. Hogy mit jelentett ez annak idején? Bizony nagy dolog volt szót emelni a bécsi kamarilla ellen. Harcolni a Habsburgok ellen, akiket most egyesek megint visszakönnak Magyarországon. Egyetlen élet alatt így váltakoztak az áramlatok. Mindez beletartozik a Barabás Béla 79 esztendejébe. Ki hinné?

★

Nem is lehetett más állásfoglalása annak az embernek, aki olyan diákevek után lépett a komoly politika útjaira, mint Barabás Béla dr. Az asztalosmester és a szürszabó leányának fia már diákorában eljegyezte magát az akkori idők leghatalmasabb felfogásával. Barabás Béla — ekkor még nem doktor és nem közismert, — a diák Barabás Béla, a magyar hazafias ifjúságnak nem születésénél, de rátermettségénél fogva hívatott vezére, egy jótanyit sem változott azután sem, amikor az osztrák—magyar delegáció elnöki székében képviselte a kitisztult függetlenségi gondolatot és a szabadságjogok becsületes eszméjét.

★

Az elmúlt esztendőben történt, hogy Barabás Béla dr. szívvel-lélekkel csatlakozott egy tiltakozáshoz, amely innen indult el Aradról, ennek a lapnak a hasábjain.

Választások küszöbén állottunk. Az erdélyi magyarság egységére talán sohasem volt olyan szükség, mint ezekben az órákban. És ekkor történt, hogy a budapesti egyetemen ostoba külföldi „hecc-jelszavak” által nekilüszedett elkeseredésüket vakon és értetlenül kitöltő fiatal felelőtlen elemek, zsidóverést rendeztek. Felelőtlen elemek voltak, a diáksapkát viseltek is, mert nem tudták felfogni, mit jelent az, ha valakit akár vallásáért, akár nemzetiségéért: születéséért ütnék, megölnek. Nem tudták mi az a többségi erőszak.

Megkockáztattunk annak idején innen ennek az országnak a nyugati határszéléről óvat emelni egy botcsinálta kisebb-biztonság ellen. És ekkor páratlan viselkedése támadt ennek az óvának. Egy pesti lap első oldalán albi Barabás Béla dr., ugys mint az erdélyi magyarság vezére, ugys, mint a magyar diákság egykori hangadója, de legfőképpen és elsősorban mint ember, a maga részéről is bejelentette leghatározottabb tiltakozását.

Ez volt Barabás Béla. A jog és erkölcsi bátorság embere. Aki nemcsak választási kortesbeszédében, hanem szívében és lelkében ember volt és éppen ezért bátran vallhatta magát magyarnak, mert az ő magyarsága nem sértett, nem mások meggyőződése és testi épsége árán volt az.

A tiltakozásnak, amely — büszkén valljuk — Aradról indult el, megvolt az eredménye. Egyrészt az illetékesek intézkedései, másrészt azonban a magyar diákság józan ráeszmélése Barabás Bélának adott igazat.

★

Mert Barabás Béla talán az egyetlen volt a magyar nyelvterületen, akinek nem csak módjában, de jogában állott vétót emelni az ellen, hogy az ifjúság mindenkor szent jelszavait profanizálják. Barabás Béla hivatkozhatott arra, hogy az a diákság, amelynek élén ő állt a zászlót, nemcsak politizálni, de egyebet is tudott. Ez az „egyebet” nem ártatlan és céditelen emberek meghurcolásából állott. Az az

Henderson

aggasztónak ítélte a helyzetet a leszerelési konferenciát megnyitó beszédében

Oroszország a teljes lefegyverzés mellett foglalt állást — Amerika bejelentette, hogy csak tanáccsal szolgálhat — Litvinov Németországot tette felelőssé a leszerelés sikertelenségéért

Genf, május 31.

Rendkívüli érdeklődés mellett, de az előző napok alatt kialakult pesszimista hangulatban tegnap tartotta meg Henderson, a leszerelési konferencia elnöke megnyitó beszédét.

Henderson azzal kezdte, hogy a helyzetet aggasztónak tartja. Elsősorban a biztonság kérdését kell megoldani. Véget kell vetni a légi fegyverkezési versenynek és nemzetközi ellenőrzés alá kell helyezni a fegyvergyártást.

— Kötelességünk, hogy munkánkat eredményesen fejezzük be — mondotta — ezért tevékeny részvételre hívom fel az értekezlet valamennyi résztvevőjét.

Utána Norman Davis szólalt fel, aki

a biztonságra két utat jelölt meg.

Egyik a fegyverkezési tulsúly és szövet-ségek kötése. Ez a módszer azonban egy-izben már háborúra vezetett. Másik: a védőerők erősítése és a támadók gyengítése. Ennek az a módja, hogy

ki kell küszöbölni a nehéz támadó-fegyvereket.

Az Egyesült Államok kormányának az a meggyőződése, hogy csak ezen a második módon oldható meg a biztonság kérdése. Sajnos, Európában ezidőszereint a másik áramlat van tulsúlyban.

Ezért ajánlja, hogy fogadják el MacDonald leszerelési tervét.

Ezután Roosevelt megbízására hivatkozva, leszögezte az Egyesült Államok álláspontját, amely szerint az Egyesült Á-

llamok hajlandók támogatni minden olyan törekvést, amely elősegíti a leszerelési egyezmény megkötését s ezzel a béke biztosítását.

Az Egyesült Államok hajlandó megvárni azokat a kérdéseket, amelyek a részvételével kötött békeszerződésekbe erednek, de nem akar beleavatkozni az európai államok politikájába és nem hajlandó fegyveres erőt latbavetni a viszályok elintézésére.

Végül javasolta, hogy térjenek vissza a július 8-iki határozathoz, amelyben Németországgal együtt elfogadták tárgyalási alapul a MacDonald-tervet. A magyar részről nem hiszi, hogy Németország volna hajlandó tárgyalni olyan alapon, amelyet egyszer már elfogadott.

Litvinov szerint: Németországra hárul a felelősség

NEMZETKÖZI VISZÁLYOK
A NÉPSZÖVETSÉG ELŐTT

Genf, május 31.

Szerdán délelőtt 11 órakor megtartották a Népszövetség rendkívüli ülését. Zárt ülésen megállapították az ülés napirendjét.

Először a Bolívia és Paraguay közötti viszályt tárgyalják, utána a Saar-kérdést, végül a Jugoszlávia ellen beadott magyar panasz kerül tárgyalásra.

Most már bizonyosan sor kerül a magyar panasz tárgyalására, mert Barthou

is úgy nyilatkozott, hogy a Népszövetség gyakorlatilag is megalapítja a magyar panasziratot.

KUBA SZUVERÉN ÁLLAM LETT

Washington, május 31.

Roosevelt szerződést kötött Kubával, amely szerint Kuba nem tartozik ezután az Egyesült Államok érdekszférájába hanem előlép független állammá. Még megszüntették a beavatkozásra vonatkozó jogokat is és így Kuba az Egyesült Államokkal szemben szuverén állam szerepét tölti be.

Szétfoslott egy emberrablási legenda

Ellenkezőleg: a rendőrség helyezte őrizetbe az ékszerészt, akiről az a hír terjedt el, hogy elrabolták

Budapest, május 31.

Schuller Vilmos ékszerkereskedő vasárnap barátaival együtt ült a Royal-kávéház terraszán. Hirtelen egy férfi lépett hozzá, aki félrehívta és néhány percre beszélt vele. A beszélgetés után Schuller izgatottan közölte barátaival, hogy

kirabolták a villáját, most közölte vele a detektív, akivel siet rögtön a főkapitányságra.

Schullernek azóta teljesen nyoma veszett és az a hír terjedt el, hogy a villarablás csak ürügy volt, hogy egy áldetektív útján elcsalják. Valószínűleg emberrablók kezébe került, akik nagy váltságdíjat remélnek a dús gazdagnak tartott ékszerész családjától.

A budapesti rendőrség mára kiderítette, hogy az emberrablás csak mese és Schuller eltűnésének sokkal egyszerűbb magyarázata van.

Az ékszerészt csakugyan egy detektív kísértette el a Royal-kávéház terraszáról, aki előállította a mátyásföldi kapitányságon. Mátyásföldön ugyanis

elfogtak egy kasszafuró társaságot és az a gyanu merült fel, hogy Schuller összeköttetésben állt a betörőkkel.

Azóta is ott van őrizetben a mátyásföldi rendőrségen.

Schuller nem akarta közölni barátaival az előállítás igazi okát s ezért mondta, hogy a villáját kirabolták.

Pénteken folytatják a Duca-pör semmitűszéki tárgyalását

Bukarest, május 31

A Semmitűszék pénteken folytatja Duca gyilkosainak fellebbezési tárgyalását. A védői tisztelet Junián, Vasilescu-Valjean és Mora ügyvédek látják el, akik a fővárosi lapok szerint kérni fogják a tárgyalásnak őszire való elhalasztását.

sége. És akkor is, amikor kisebbségi sorunkban volt szükségünk a vezetésre.

★

Nekrologot írni valakiről, aki csakugyan Valaki volt, — nehéz dolog. Az új-ságterület tulkicsi is hozzá.

Legjobb, ha ravatala előtt egyszerűen le vesszük a kalapot. Ez az egyszerű gesztus, amely mögött a szeretet és a megbecsülés húzódik meg, többet jelent annak az embernek a ravatalánál, aki soha életében kitüntetés nem fogadott el. Nem szabad visszaélni azzal, hogy halott és szép szavakkal font érdemrendekkel teleaggatni a mellét méltatlan volna hozzá. Visszaélés volna.

Történelmi méltatás jár neki, nem nekrolog.

Balla Károly

ember, aki most egy aradi ház feketébe öltöztetett lakásában fekszik a ravatalon, mint a magyar ifjúság vezére Szegeden a borzalmas árvíz idején megmulatta, hogy nemcsak prédikálni tudja a jelszavakat, de hogy ő és vele együtt valamennyi egyetemes diáktárs legény a gáton. Ott volt a szegedi árvíznél, ott volt a mentők élsapátában és sem ő, sem egyetlen diáktárs nem kérdezte senkitől, zsidó-e, vagy keresztény, mi a nemzetisége és mi a neve. Mentették, ami menthető. És anélkül, hogy ezzel közvetlenül számot vetettek volna, mentették a magyar öntudatot és a magyar becsületet is.

★

Mintahogy Barabás Béla a magyarság egy másik nagy árvízveszedelménél is a helyén volt. Amikor a könny és a bánat

áradata ostromolta az erdélyi magyarság öntudatát, amikor az első eszmélés iránykeresésére került sor, Barabás Béla dr. a helyén volt és ott is mentette, ami menthető. Ekkor sem kérdezte senkinek a vallását, nem kérdezte ki hol és milyen körülmények között született, hanem hirdette — vallotta és pállalta —, hogy az erdélyi magyarságnak meg kell találnia a lehető leggyorsabban az új körülmények között az elhelyezkedési lehetőségét. A helyén volt, amikor utba kellett igazítani azokat, akik elvesztették az irányt. Ott volt, amikor arról volt szó, hogy a magyarság jogait el kell ismertetni a hivatalos hatalommal.

Ugyiszólván halála napjáig harcolt a magyarságért, akkor is, amikor mint „uralkodónemzetbelinek” volt erre szük-

Érvényesülés-vágy, nemzetiségi politika, fajelmélet a 64 kockás tábla világában

Temesvár, május 31.

— A politika öl meg nálunk mindent — hallottam egyszer egy kiválóan művelt és megértő román embertől. — A politika agyonnyom mindent. Behatol a sportba is, a művészetbe, mindenüvé. A politika, a maga protekciójával, elfoglalt, egyoldalú pártszempontjaival, elsorvaszt minden komoly megmozdulást.

Magyar e'nököt mer választani a sakkszövetség

— A sakkszövetség már jóideje áll fenn, komoly és eredményes működést azonban nem fejtett ki. Hogy is tehetne volna, mikor főtitkára, Christian Leo mérnök nem törődött az ügyekkel. Csak egy jellemző adatot említek: Külföldről versenyre hívtak bennünket és a levél átlag 20–30 nap múlva került a sakkozók kezébe. Addig régen lekéstük a meghívást. Elnökünk, Cincley mérnök, önzetlenül támogatott minket, de a szervezeti élet nem virágzott. Nem tudtunk előrehaladni.

— 1933 decemberében a sakkozók újjászervezésre határozták el magukat, élükön Kerry vasuti főfelügyelővel, aki a CFR-bukaresti igazgatóságánál töltötte be vezető állást. Versenyt tartottunk, amelyre meghívtuk a világhírű Spielmann mestert. Majd lezajlott a kongresszus az ország legtöbb sakkkörének részvételével. Diszlelnökök maradtak továbbra is, mint eddig, Sadoveanu, a nagy román író és Ciulei Liviu, bukaresti építész. Mindketten önzetlen barátai és támogatói a sakknak. Elnök azonban Kerry, a magyar CFR-felügyelő lett, főtitkár pedig Harry Taubmann. Megválasztottuk a vidéki kerületek elnökét is: Caraman ezredes, Proca Zeno dr. Nagyszebenből, Österreicher gyártulajdonos Temesvárról és én. Legfontosabb határozatunk volt, hogy a sakk szövetséget mint jogi személyt bejegyeztetjük a törvényszéken.

— Ekkor becsapott a nacionalisták és a mindenáron érvényesülni akarók bombája. Táboruk eredetileg nem áll másból, mint a most állásnküli Christian mérnökből és Gudju ezredesből. Ezek az urak, mint a békétárgyalások során nem is titkolták,

kifogásolták azt, hogy az elnök magyar, hogy a vezetőségben magyarok és zsidók is vannak.

Nekik „hazafias” sakkszövetségre van szükségük!

Ezt a „hazafiaságot” pécézte ki alaposan nem kisebb ember, mint Sadoveanu, a román sakkozók diszlelnöke, egy levelében, amelyben „hamis hazafiaságnak” nevezte Christianék magatartását és szó szerint a következőket írta:

„Nagy hiba ezt a lármás és erőszakos nacionalizmust bevenni a sakkéletbe, ahol más mértéknek nem lehet érvényesülnie, mint a tudásnak”.

— Különben ezt a hibát is reparáltuk azonnal. Kerry mérnök, több kisebbségi taggal együtt leköszönt a vezetőségből és ideiglenes vezérlelnöztséget alakítottunk, amelynek tagjai Stefan Ionescu mérnök, Bobes S. dr. és Dumitru Ionescu mérnök, mint főtitkár. Se nem magyarok, se nem zsidók, hanem neves előkelő román urak.

— De már ez sem használt. Előre a sovinszta jelszavak alatt, mint mindig, itt is az egyéni érvényesülés utáni hajszá rejtőzött. Egy országos sakkszervezetnél is vannak állások, kiküldetések külföldre stb. Ezt pedig meg akarták kaparintani ezek az urak. Ezért legnagyobb meglepetésünkre, a számottevő sakkozók meg se kérdezve, Cristian bejegyeztetett a törvényszéken valami állítólagos sakkszövetséget, amely két állítólagos sakkkört foglal magában, néhány taggal. Az elnök saját maga. Az összes neves sakkozók, a sakkkörök tucatjai, nálunk vannak, a „Romániai Sakkkörök Szövetségében”, amelynek megalapítását a decemberi kongresszuson határoztuk el. De az sem igaz hogy „ott vannak a románok, itt meg a magyarok és zsidók”. Nem, a sakkot támogató román közéleti előkelőségek is képtelenségnek tartják ezt az

Azt azonban mégsem hittük volna, hogy ezek a szavak olyan felemletesen találjanak — a sakkra is. Azt hittük, hogy a 64 kockás tábla fölött görnyedő észbajnokok demokraták, nem is lehetnek mások és nincs más mérőeszközük, mint a tudás. Kiderült, hogy ez sem így van. Kiderült, hogy az egyéni érvényesülésvágy, a nemzetiségi és fajpolitika tüzlősei ide

egyéni vállalkozást. Mellettünk van Sadoveanu, akinek levelét már említettük, Ciuley mérnök, továbbá Mereuta, a CFR vezérigazgatója, aki szintén nagy sakkarabát és kiváló demokratikus gondolkodású ember. Velünk van Davidescu követségi attasé, Románia egyik legjobb sakkozója. Az „ellenpárt” nem áll másból, mint Cristian mérnökből, aki érvényesülni akar és Gudju ezredesből, aki tényleg jó játékos, de akkor is magának akarja lefoglalni a külföldi versenyekre való kiküldetést, ha tizedik helvet foglalna el a válogató versenyben. Klikkuralom készül, a „hazafiaság” hamis jelszava, a tulzó sovinszta zászlaja alatt!

A szövetségünkhez való csatlakozást megkaptuk már a jasi, csernovici, krajovai, lugosi, resicai, lippai sakkkörök részéről, az ország összes CFR-sakk-körétől, a két jelentős bukaresti sakk-körtől, a Corzo-tól, és Tura-tól, a temesvári Kadimától stb.

— Most azért voltam Temesváron, hogy az itteni sakkozók lecsatlakoztassam a szövetséghez. Teljes sikerrel jártam. A harc azonban még nem ért véget. Miután idehajszolták az ügyet, nem hallgatom el azokat a részleteket sem, amelyek a kellő megvilágításba helyezik ellenfeleink „harcmodorát”.

— A bukaresti sakkbajnokságot én rendeztem meg. A Curentul díjat tűzött ki a versenyre. Pamfil Seicaru kijelentette, hogy a verseny végén a díjkiosztás végett rendelkezésemre áll. Közben történt Cristian „államsínyje”. Cristian sovinszta jelszavak hangoztatásával rávette a Curentul, hogy ígéretét megszegve, a díjakat neki adja át kiosztás végett. A díjkiosztás után Cristian feltételül

Hírek a községi választásokról

Déva május 31

Hunyadmegyében megkezdődtek a községi választások. A megyefőnökség egyelőre csak 10 községre írta ki a választást ezt is négy nap alatt folytatják le harminc községenként, mert a technikai nehézségek nem engedik meg, hogy a megye összes falvaiban egyidőben tartassák meg azokat.

A városokban is rövidesen sor kerül a választásokra. Dr. Miocu megyefőnök, a mint már megírtuk, szándékosan halasztotta a kormány a hunyadmegyei városi tanácsválasztások kiírását, mert időt akart engedni arra, hogy a pártok egymással megállapodjanak és ha lehet, egyetemes listával vegyenek részt a választásokon.

Ez azonban nem sikerült. A kormánypártnak csak Déván sikerült az összes pártokat egybefogni, azonban itt is kimaradt az „Ekések frontja”, amelyet nem is hívtak meg a paktumtárgyalásokra. Itt 8 helyet kap a Magyar Párt, amelyből egy alpolgármesteri.

Vajdahunyadon a Magyar Párt hat helyet kap, Petrozényben kettőt. Az utóbbi helyen a paktum csak a kormánypárt és a Magyar Párt között jött létre, míg a nemzetpártiak és a szocdemek külön jelölnek.

Szászvároson még folynak a megbeszélések. Itt a 18 tanácsnagságból hatot a kormánypárt, hatot a nemzetpárt kapna, míg a fennmaradó hat hely fölött a magyarok és szászok osztoznának meg.

Minthogy a városi megállapodások részben már megtörténtek, részben pedig a napokban eldőlnék, a városi választások kiírása is rövidesen megtörténik a megyében.

Gyergyószentmiklós, május 31

A városi választásokkal kapcsolatosan az itteni városi magyarpárti tagozat és

Még a sakban is?

is befészkeltek magukat.

Nézzük meg, hogyan nyilvánult meg a sakban is a karrier utáni hajszá, a nemzetiségi elnyomás és a fajelmélet.

Átadjuk a szót Románia egyik legnevesebb és a nemes játéért önzetlenül dolgozó országos bajnokának, Max Wechslernek, aki Temesváron tett látogatást.

szabta a játékosoknak, hogy az ő sakkszövetségéhez csatlakozzanak! Mind viszontasztatották, kivéve egy Alexandrescu nevű fiatalembert, Erről az Alexandrescúról meg kell még jegyeznem, hogy 1931-ben egy versenyen hihetetlen módon veszített Gudju ezredessel szemben. Akkor a fiatalember katonai szolgálattal teljesített. Délután játszott feljebbvalója ellen, jó nyereségben volt, szemmel láthatólag nyert partival. Este félbeszakították, reggel folytatták. Másnap reggel, mielőtt a játszmat megnyerhette volna, egy őrmester jelent meg a játéktérben valami katonai vétség címén letartóztatta és elvitte a fiatalembert, aki a játékszabályok értelmében elvesztette a játszmat, tekintet nélkül a vis majorra. Később kiderült, hogy az őrmester Gudju századából való volt. Lehet, hogy csak különös véletlen volt az egész.

— Most az a helyzet, hogy nálunk vannak a sakkozók, ők viszont a legkülönbözőbb fogásokkal és jelszavakkal igyekeznek kis csoportjukból sakkszövetséget csinálni. Mi nem is kérjük a törvényszéktől ennek a botcsinálta szövetségnek a törlését. Mi is bejegyeztetjük a magunk szövetségét és nyugodtan várjuk, hogy széthulljanak maguktól. Egyéni érvényesülés céljából, nacionalista és faji jelszavakra sakkéletet alapítani ugysem lehet és csődbe kell menjenek.

Nagyjából ezt tartalmazta a rokonszenves sakkbajnok nyilatkozata. Hozzáteszük még, hogy Cristianék minden követ megmozgattak, hogy ezzel az ügygel kapcsolatban Kerry felügyelőt kitegyék, azaz elhelyeztessék a vasutigazgatóságtól, Bukarestből. Nem rajtuk mulott, hogy nem sikerült.

a kormánypárt között döntő fázisba kerültek a tárgyalások. A tagozat legutóbbi ülésén dr. Pál Gábor képviselő, megyei elnök közölte, hogy a központ szabadkezet adott a városi tagozatnak a közigazgatási választások levezetésére.

Ezen az alapon a két napig Gyergyószentmiklóson időző liberális pártvezérekkel tárgyalást folytatott a Magyar Párt helyi vezetősége. A tanácskozások során döntő jelentőségű megállapodásra is jutottak. Abban egyeztek meg, hogy a 18 választandó városi tanácsosi helyből

A csíkszeredai írásbíróság érdekes elvi döntése

Az iskolamulasztási büntetések 20 nap alatt elévülnek és nem hajthatók be

Csíkszereda, május 31

A csíkszeredai írásbíróság közel száz csíksomlyói férfit és asszonyt idézett be mert gyermekeiket nem küldötték rendszeres iskolába s enniatt Tomozei Constantin állami iskolaigazgató megbírságotlta őket. Hivatalosan ez a helyzet, gyakorlatilag azonban az, hogy a gyermekek javarésze a felekezeti iskolába jár, holott Tomozei Constantin állami iskolaigazgató igényt tart rájuk. A megbírságot szülőök nem fizették s ezért kerültek a írásbíróság elé, amely figyelemre méltó, elvi jelentőségű döntést hozott.

Kimondotta a bíróság, hogy

az iskolamulasztási büntetéseket a közigazgatási szerveknek, jelen esetben a községi jegyzőnek, 20 napos határidőn belül be kellett volna hajtania.

Védelfmezzetek

véreteket

Ezek a szerencsétlen artritikusok vérükben hordják legfélelmetesebb ellenségeiket. A hűgysav és egyébmérgék lassan elhelyezkednek a vérben s átvándorolnak a szervezetbe s annak gyenge vitalis szerveibe. Innen ered a veszedelmes érelmeszesedés s annak minden borzalmas tünete és társbajai: görcsér, flebit, tályog, gennyes lábbaj, akné, szikozis, psoriasis, eritem, egzema, idegfájdalom, köszvény, reuma, női bajok s annak minden borzalmas tünete és fájdalma. Azonban, hogy mindezt legyőzhessük, elegendő, ha kiválasztjuk a vérből a mérges anyagokat, mely módszert annyi klinikai tapasztalat bizonyít, mert biztos, hogy a RICHELET VERFELFRISSTŐ becsületesen végzi kötelezettségét. Megújítva a vért, a RICHELET VERFELFRISSTŐ az artritikus megnyilvánulások természetes és általánosan elismert gyógyszere. Orvosok és betegek egyaránt elismerik és kijelentik, hogy ez a szer már csodákat művelt.

Minden üveghez ismerető könyvecskét mellékelünk. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban. Laboratolres L. RICHELET din Sedan, 6. Rue Belfort, Bayonne (Franciaország). Romániai vezérképviselő: Jules DILLAN Bukarest, 4. Sirda Pitar Mos.

Tehát a sakban is. Protekció, karrier le a kisebbségekkel, üsd a zsidót. Nem a tudás és a demokratikus alapon való becsületes együttműködés a fontos. Ne azt küldjék ki a külföldi versenyekre, aki a legjobban tud majd, hanem aki legjobban választotta meg a családfáját, vagy a legjobban lábón áll a szervezeti diktátoral. Közben a cél, az eredmény elsikkad, az ország hírnevének kárára. Hogy vigyáznak az ilyen reprezentatív dolgokra más országokban!

Körműves Géza

a kormánypárt hármát kap. És pedig: az összeállítandó lista 3, 6 és 9. helyeit. A polgármester liberális és az alpolgármester magyarpárti lesz.

Mielőtt erre a megegyezésre jutottak volna, érintkezést kerestek dr. Max Cămpian képviselővel is, aki a múlt választások alkalmával elég nagy tömeget tudott maga mellett megmozgatni az Argetoianu-féle kamatellenes liga égisze alatt. A képviselő kijelentette, hogy nem hajlandó tárgyalásokba bocsátkozni.

Az ilyen természetű bírságok 20 nap alatt elévülnek s miután a kérdéses 20 nap többszörösen elmúlt, a szülők most már felelősségre nem vonhatók, a késedelemért viszont a községi jegyző felelőssé tehető.

A döntés alapján a bíróság megszüntette az eljárást a szülők ellen, Tomozei iskolaigazgató kérésére pedig új tárgyalási napot tűzött ki, hogy a mulasztást elkövető jegyző ügyében döntsön. Tomozei iskolaigazgató egyébként ahhoz is ragaszkodni kíván, hogy a bíróság a jegyző anyagilag is tegye felelőssé és marasztalja el a 25 ezer lejű kitévő iskolabírságot összeg megfizetésére. A szokatlanul érdekes per kimenetelét nagy érdeklődéssel várják az egész megyében, mert hasonló iskolakérdés minden községben több is akad.

HIREK

Olcsón utaztam...

Nem lett volna feltétlenül szükséges, de ha olyan olcsó, hát kihasználtam. Sőt, ha jól meggondolom, egyáltalán nem kellett volna, de ezt persze már csak utólag gondoltam meg. Amikor már késő volt. Meri előzőleg felültem a vonatra és elutaztam Nagyváradra. Milyen könnyen, milyen egyszerűen hangzik ez... Pedig minden belőle... De nem akarok a történet elé vágni és elhamarkodni, ezt a hálátelt imát, amit a CFR-nek szántam köszönetképpen azért a kéjért, hogy olcsón utaztam. Történetem pedig Váradon kezdődik, a felszállás kínos, de még reményteljes percekben. Amikor százan és százan hozzám hasonlóak, olcsó-utazási vágyunk önkívületében megrögzöztünk a mit sem sejtő gyorsvonatra. Hogy sokan voltunk, hogy rengetegen voltunk, az még egészen természetes, de, hogy olyan kevés vagon volt, az, — hogy úgy mondjam — az abszurdum, az embertelenség, az szörnyűség, az a nyelvizsga, az a kiszolgáltatottság, az a tehetetlenség, az a polgár a nagy sodrásban, ahol reménytelen dolog a hang, a szó, a jaj, Igenis, toltuk, nyomtuk, huztuk és gyömöztük egymást. Közelharcot vívtunk fogaink közé szorított koffereinkkel, kiabáltunk, izadtunk a vad harci lázzal benyomultunk a harmadik osztály folyosójára. Addig és onnan egy léppel sem tovább. Mert a fülkékben természetesen már ültek, mert ott mindig ülnek, akármikor érkezik a szegény utas. Azt hiszem, a CFR direkt viaszfigurákat ültet be, egyszer meg kellene tapogatni ezeket, akik régtől fogva, olyan biztonságosan, mint valami kőkorszaki maradványok ülnek ott fölényesen. Azért mi, kiszorítottak is valahogy egyensúlyba billentünk, saját két lábunkon, ferde illatok és szatyorbarikádok között.

Az állomáson ezalatt iskolásgyermekek énekeltek fáradhatatlanul, hálájuk jeléül Anghelescu miniszter urnak, aki meglátogatta őket. Égi kórus szállt a közoktatásügy felé és felénk is, a nagy szardíniás dobozzerűségben, ahogy Szomorú móráná.

Hosszas készülődés után — mert sokáig tartott, amíg a miniszter ur bezárt a számára fenntartott szalonkocsiba — a vonat elindult. Akkor, az indulás percében még reménykedtünk, még valami csodában hittünk, hogy talán minket is meghívna, szépen, finoman beinvitálna holmi különkocsikba. De míg agyunk lázas álmokat kergetett, lábainkon elnehezdedt a koffer-tornyok.

— Mondtam, nem jó nagyurakkal utazni, — jegyezte meg valaki sötét és a borulótónak, sajnos, igaza volt. Mert egyszerre valahol messze, már az éjszakában, nagyot kattan a szerelvény és megállt a vonat. Ugy, ahogy mondom, kint a szabad pályán, teljes hosszában, megállt. Elszakadt a puffer, kiégett a féktuskó, megkopott az anyacsavar. Nem vagyok szakember, de hogy ez mit jelent, azt ma jobban tudom minden vasutasnál. Anyacsaváros lett az észjárásom e ballepis után, de mégis kihajítottak megérdemelt folyosói biztonságunkból és elindítottak más folyosói bizonytalanság felé. Káromkodva és szitkozódva, a CFR minden üsét oda és vissza küldve, rátolakodtunk, rányomakodtunk a többi vagonok nyakára.

Kiabáltak és jajveszékeltek, harcos anyák kétségbeesve védtek kisdedeiket, bennük mankóikkal hadonásztak, borzalmasabb volt minden hajdani menekülésnél. Nyomták, löktek, püfölték egymást. — Ez a háború, gondoltam franciául és még az is megfordult a fejemben, hogy mi lenne, ha most anyacsavárosan sírógöcsöt, vagy valami ehhez hasonlót rögtönöznek. De nyomban le is tettem róla, mert ilyen csekélységgel itt ugysem lehetett volna eredményt elérni.

— Finom kis utazás, — jegyezte meg valaki melletttem s hetykéket füttyentgetett utána. Szívesen ragaszkodott a humorához.

És amikor egy óra múlva ismét lassan elindult a vonat, már senki sem zajongott, senki sem háborgott. Megnyugodtunk, leszálltunk. Fiatal életünk néhány esztendejét feláldoztuk a CFR oltárán. Egyéb nem történt. Mi jöhetett még, csak a halál. Erős szívvel vártuk. Még a köpködések és krákogások is elcsendesültek, egymás vállára ejtettük fejünket, összelellezteünk.

Ilyen testvéri összebuzulásban tört reánk a hajnal és sugarával glóriát vont fejünk köré.

Mi voltunk azok, akik olcsón utaztunk...

Ej uchnym...

Látó Anna

— Tordamegyei hírek. Tudósítónk jelenti: Mezőbándon ismeretlen tettesek Tomucza Victor vegyeskereskedés és órászületének falát kibontották s oda behatolva, az üzletet csaknem teljesen kifosztották. Rengeteg árut és készpénzt vittek el a betörők, összesen 50—60 ezer lej értékben. — A tordai Singer-varrógép lerakat Buchwald Mór nevű ügynöke 16.000 lej készpénzzel, 80.000 lej értékű inkasszó kuponnal és több elszámolatlan varrógép árával nyomtalanul eltűnt. A rendőrség a cég feljelentése alapján széleskörű nyomozást indított az ügynök kézrekerítésére, melynek eredményeként a napokban a konstancai rendőrség, egy utra készülő hajó fedélzetén elrejtőzve találta meg a szökni készülő ügynököt, akiről kiderült, hogy Palesztinába akart, már előre beszerzett utlevéllel kimenni. Letartóztatása után hazaszállították Tordára, ahol kihallgatása után átadták az ügyészségnek. — A tordai hetivásár tejpiacán Nela Jánosné 27 éves asszonyt, amint a tejsorban tejet árusított,

egy gyors iramban arra vágató szekér hátulról elütötte és rajta keresztülgázolva, tovább vágott. A szerencsétlen asszony fején karján és könyesebb részein komoly zúzódásokat szenvedett. A kórházban kezelik. A szekér tulajdonosát nyomozzák.

— Csikmegei hírek. Tudósítónk jelenti: A Hargita magasabb csúcsain esett hó miatt akkora hőszűrés következett be Csikszerebában, hogy kedden a hivatalokban és lakásokban fűteni kellett. — A csikajnádi „Hangya-szövetkezet” vasárnap fennállásának 25-ik évfordulóját ünnepelte. Az ünnepélyen a „Hangya-uniót” Nagy Domokos központi elnök képviselte. — Hosszas könyörgés és utána járás után Csikmegeyének sikerült 1 millió lejt kieszkölnie az államtól utjavítási célokra. A munkálatok már meg is indultak. A községek határaitban sűrű kavicsalmok jelzik, hogy rövidesen járható állapotba kerülnek a csiki utak.

ABLAK

A világirodalom csak kevés olyan szellemi nagyságról tud, aki szóban is bírta az emberjellemezés képességét. Viszont vannak olyanok, akik anélkül, hogy írásművészek is volnának, egyetlen mondatban valóssággal gyilkolni tudnak. Az alábbi beszélgetés két újságíró között folyik, akik egy harmadikról diskurálnak. Tipikus példája a szögyilkosságnak.

— Milyen ember, tud írni?

— Tudod, az egy tipikus autodidakta, aki azonban elmulasztotta az önképzést.

Időjelentés. A budapesti meteorológiai állomás jelentése: Északi légáramlás, változó felhőzet, helyenkint kisebb eső még lehetséges.

— Az utolsó csók közben villanýárammal ültette halálra magát egy szerelmespár. Brünnből jelentik: Az öngyilkosságnak eddig példátlan módját eszelte ki és hajtotta végre Sipinka János 24 éves brünni fiatalember. Szerelmes volt egy fiatal eselédleányba, szülei azonban halálni sem akartak a házasságról. Emiatt az ifjú szerelmespár öngyilkosságra határozta el magát: Sipinka megölte és megcsókolta a leányt s amíg csókolt, egyik kezével megérintette a villanyvezetéket. A villanýáram mindkettőjüket megölte.

— Székelyhídi hírek. Tudósítónk jelenti: Május 26—28-án a királyhágómelléki református leányegyletek háromnapos kongresszust tartottak Székelyhídon. A rendezés és szervezés munkájáért Kiss Bertalan titkárt illeti a köszönet. Az elsőnap programjában eredeti kirándulás keretében zajlott le, másnap a község templomában gyűltek össze a kiküldöttek és vendégek. Az előadók közül Szaplonczay Béláné, született dr. Sziklay Ilona, Debreczeni szatmári lelkész, Nagy József dévai lelkész és Kiss Bertalan nagyváradi segédlelkész váltak ki. — Ugyancsak vasárnap a Székelyhídtól három kilométerre fekvő Kerek községben ünneplés papbeiktatás volt. Lengyel Pál református lelkész helyébe Borus Jánost választotta meg a község. A beiktatást Végh József érmihályfalvai esperes végezte. — A székelyhídi Iparos Otthon dalkara, a díszes és érmihályfalvai dalkarok, valamint a helybeli vonósnegyes közreműködésével igen sikerült dalestélyt tartott. Nagy sikert aratott az érmihályfalvai vegyeskar, amelyet Tóth Zsigmond karnagy a falusi fiatalokból állított össze.

— Titokzatos bűnténynek esett áldozatul Kalifornia pénzügyi államtitkáranak leánya. Newyorkból jelentik: Sacramento város határában a napokban egy megszenesedett női hullát találtak. A vizsgálat megállapította, hogy a megszenesedett hullában Kalifornia pénzügyi államtitkáranak nemrégiben eltűnt leányát találták meg. A fiatal leányt meggyilkolták s azután petrolleummal leöntözve, meggyújtották. Egyebet a vizsgálat még nem tudott kideríteni s így a borzalmas bűntény tettese, hátere és indító oka, sőt a rejteke.

— Nyugtalanokdunk a filmesek. Aradról jelenti tudósítónk. A legújabb filmrendelet miatt, amely a cenzurátással kapcsolatos adót tetemesen felemeli, az aradi filmkölcönzők és vállalkozók között a legnagyobb nyugtalanság uralkodik. A filmkölcönzők számitása szerint az új adó következtében ezentul havonta 200 ezer lejjel kellene többet fizetniük, ez pedig olyan nagy megterhelés, hogy nem bírják el. El is határozták, hogy a cenzurára beadott filmeket visszakerik és a kölcsönzést beszüntetik, ha a kormány meg nem változtatja álláspontját.

— Egyszerű könyvvitel, a kereskedelmi könyvelés magántanulása után való elsajátításra, számos mintával, ára 45 lej, utánvétellel 60 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

— Másodszor is megkísérelte az öngyilkosságot Székely Erzsébet. Nagyváradról jelenti: Pár héttel ezelőtt irtuk meg, hogy Székely Erzsébet, aki Vass Jenő magánzónál szobaleányoskodott, luminallalm megmérgezte magát. Az öngyilkossági kísérletet szerencsére hamar észrevették s így az öngyilkosjelöltet sikerült megmenteni az életnek, amelyet azért akart eldobni magától, mert férje hűtlensége miatt jól tanuló és tehetséges kisfiát nem tudja tovább taníttatni. A haláltól akkor megmentették Székely Erzsébetet, az okot azonban, amely miatt meg akart válni az élettől, nem szüntették meg. A gyermekért járó tandíjat a szerencsétlen anya nem tudta kifizetni s így a fiúeskat most, az évvégi vizsga előtt akarják kitenni az iskolából. Ez annyira elkésértette a halál elől egyszer már visszamaragadott anyát, hogy az elmúlt éjszaka újra luminalt vetett be. Reggel eszméletlen állapotban akadtak rá. Kórházba szállították, eszméletét azonban még nem nyerte vissza s állapota aggasztóra fordult.

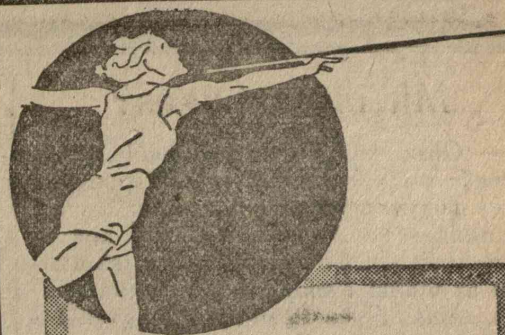
— A fenséges kereskedelmi utazó. Londonból jelentik: Az angol kereskedelmi utazók szövetségének belfasti értekezlete a következő táviratot küldte a walesi hercegnek: „Büszkéek vagyunk, hogy Fenségedet, mint az Angol Birodalom kereskedelmi utazóját üdvözölhetjük.”

— Aradon lendületbejötték a betörők. Tudósítónk jelenti: Az elmúlt hetek folyamán Aradon szinte egymást érték a betörések. Az elmúlt éjszaka is két újabb betörést követtek el ismeretlen tettesek. Két külvárosi üzletet fosztottak ki. Minden jel arra vall, hogy egy jól felkészült és nagy gyakorlattal rendelkező betörőbanda boldogítja Aradot. A rendőrség egyelőre tehetetlen.

— Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegek, valamint azok, akik húgysavas sók túlszaporodásában és kövszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűviz használata által állapotuk javulását érhetik el.

— Kolozsvári hírek. Tudósítónk jelenti: A magurai csendőrség a kolozsvári ügyészségre szállította Toader Gavril magurai legényt. A faluban tánc volt, amelyen Gavril összeszólalkozott Vasile Jang legénytársával. Hamarosan előkerültek a kések. Toader volt az ügyesebb és későt olyan szerencsétlenül szurta ellenfele torkába, hogy az félóra múlva meghalt. — Bíró Jozefin eselédleány Wessolényi-utca 20. szám alatti szolgálati helyén marólyuggal megmérgezte magát. A mentők a klinikára szállították. Állapota súlyos. Tettét szerelmi bánatában követte el.

— Alig szabadult ki a fogházból, újra a rendőrségre került. Tudósítónk jelenti: Keiser Lipótné néhány nappal ezelőtt szabadult ki csak a fogházból, ahol különböző szélhámosok miatt ült. Még azon a napon, amikor kiszabadult, felkereste Szalárdon a szentjóni gyilkosság vádlottjának édesanyját, Tóth Julianna bábaasszonyt s az egyik fogházór feleségének adta ki magát, a fogoly leány részére ágytanyát, ruhákat és lábbelit kért. Tóth Julianna szívesen adott mindent szenvedő leányának, sőt még meg is jutalmazta Keiser Lipótnét, aki a kapott holmikat szekérrel szállította el. Néhány nap múlva azonban Tóthné meglátogatta leányát s megtudta, hogy az nem izent semmit s nem is kapott semmit meg a küldött dolgokból. Tóthné feljelentést tett, amelynek alapján a rendőrség hamarosan újra letartóztatta a megrögzött szélhámoskodó Keiser Lipótnét.

Az izületekben

meghülésnél könnyen halmazódnak fel mérgező anyagok és salaklerakodások, amelyek rheumatikus fájdalmakat okoznak! 1-2 ASPIRIN-tabletta azonnal szabályozza a vérkeringést és kimosza a káros, mérgező anyagokat! Elmultak a fájdalmak és ezt az ASPIRIN-nek köszönhetjük! Megkönnyebbültünk és ezt ennek a kicsiny de nagyhatású tablettának köszönhetjük!

— A modern gyermeknevelés kézikönyve! Székely Béla a Te gyermeked c. könyvében írja, hogy nincs rossz gyermek és nincsen buta gyermek! Minden ép és egészséges gyermek jónak, okosnak születik. Ha mégis rossz lesz, lélekben, szellemben más, úgy ez a nevelés hibája. Ez a könyv a csecsemőkortól kezdve tanít. Szülőknek, nevelőknek, szakembereknek nélkülözhetetlen. Ára csak 54 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban.

— Szörénymegyei hírek. Tudósítónk jelenti: Cárpaesi István és Milos István kricsói cigányok társukat, Boner Jánost a veszekedés nevében bottal és kaszával úgy helybenhagyták, hogy sérüléseibe néhány óra múlva belehalt. A gyilkos cigányokat a csendőrség elfogta és átadta a lugosi ügyészségnek. — Spoia Péter 26 éves lugosegresi földmives megtámadta régi haragosát, Mohora Demetert és többszöri késszurással végzett vele. A megtámadott védelmére elősiető Bireu János a merényletre vetette magát és hátszúrta. Spaia Péter jelenleg a lugosi kórházban fekszik. — Gafencu János 34 éves kisszentmiklósi lakos a lugosi postahivataltól két kerékpárral megszökött. Rövidesen kiderült, hogy ez nem az első ilyen eset a középiskolát végzett hajdani hivatalnok életében, mert Aradon 6 kerékpár eltulajdonításáért és egyéb lopásokért már több ízben börtönben ült. — Székely község határában Siefer János 12 éves libapásztor az árok mélyébe belefulladt. — A lugosi rendőrség fogházából megszökött Zaharia István betörő. Eltűnéséről azonnal értesítették a környékbeli csendőrségeket, de a betörőt eddig még nem sikerült kézrekeríteni. — Lugos városának ideiglenes tanácsa a napokban tartotta meg utolsó közgyűlését, ahol elhatározták, hogy új betőnhidat építenek a mostani rozoga fahíd helyébe.

— Felhívás kolozsvári olvasóinkhoz! Neumann Ignác megbízottunk június elsejével Str. Dubárlarilor (Timár-utca) 15. szám alá költözött. Minden lapunkat érintő kérdésben szíveskedjenek őt új helyiségében felkeresni.

GYILKOLT A RÉGI GRANAT

Szerdán, a kora reggeli órákban Prázmár község határában emberhalált okozott a háborúnak egy gránátmaradványa. Hergetz Mihály 32 éves gazdálkodó reggel 5 órakor halászni indult a falu határában folyó patakhoz. Utközben, a mézőn, egy gránátot talált. A gazdálkodó miután a gránátot megnézegette, hozzávágta egy kőhöz. Az ütődés következtében a „döglött” gránát felrobbant s a szétszórtó szilánkok darabokra tépték a gazdálkodót. Pascu Radu főügyész ma délután szállott ki a helyszínre a törvényszéki orvos kíséretében.

Előfizetőink figyelmébe!

Kérjük mindazon előfizetőinket, akik előfizetésüket nem a helyi pénzbeszedő útján, hanem postautalványon vagy személyesen, a központi kiadókiváltónál vagy valamelyik fiókkiadókiváltónál szokták rendezni, szíveskedjenek figyelemmel kísérni a CIMKEJÜKÖM FELTÜNTETETT LEJÁRATOT s ha az előfizetésük lejár, gondoskodjanak idejében az előfizetés megújításáról, hogy lapunkat megszakítás nélkül küldhessük.

Mit olvas Lugos?

— Olcsó könyveket, leginkább a fél-pengős regénysorozatokat, inkább ponyvát, vagy ponyvaszerű dolgokat, mint komoly munkát — adja meg a választ a könyvkereskedő. — A helyzet ebben a tekintetben az utóbbi években határozottan romlott. Annakidején Remarque könyvéből a mi üzletünk eladott 100 darabot, könnyűszerrel. Ma jöhet ki a legújabb komoly könyv, elég 2—3, legfeljebb 5—6 darab. Pedig ma már a legjobb könyv is hihetetlenül olcsó.

Persze: az olvasásra nincs pénz, idő és ideg. A könyvközlés rendkívül elterjedt. Egyet vesznek, odaadják husznak-harminck. De mindenekfelett: olcsó és könnyű szellemi portéka kell. Lugoson is fáradtak az emberek és nem arra kíváncsiak, hogy az író az élet gondjaitól ellopott percekben is a problémákat fejtesse, a megoldás nehéz és távoli útjait mutogassa. A könyvvél el akarják magukat bástyánzi a világtól, szórakozni és felejtetni akarnak.

Egy ötszázlejes története

A szóbanforgó bankót Otter Hugó gyógyszerész, közkedvelt tagja a lugosi társadalomnak, a népszerű „Dugó bácsi” találta az utcán. Nem a napokban, hanem 1925 május 10-én. Mint becsületes megtaláló, sietett vele a rendőrségre, ahol Moraru komiszár bedugta a pénzszerénybe a többi talált tárgyak közé.

Az idő telt, kormányok buktak és felkeltek, rohamosan változott a világ sorja. Az ötszáz lejes Csipkerózsika ott feküdt sötét rejtekében és várta a feltámadásra, a mely 1934 május 19-én következett be. A jogos tulajdonos nem jelentkezett a rendőrség is megelégedett a 9 éves őrzéssel. Kiadták, a törvény értelmében, Otter Hugónak. Az elátkozott bankócska ezután bizonyosan bekerült a gazdasági élet vérkeringésébe, ha másképp nem, hát a főpincér útján. Előre talált pénzt illik elmulatni, még ha az ember egyébként nem is szokott...

Tizenkét rendőr két szék között a földre pottyan

Lugoson járó idegen, ha a lugosi rendőrök között tizenkettőt lecsüggesztett fejével állni posztján és a vásári zajba gyomruk korgása vegyül, ne csodálkozz rajta: négy hónapja nem kaptak fizetést. Két helyről is várják, az államtól és a várostól, természetes tehát, hogy schonnan se jön.

Az állam és a községek között tudvalevőleg régen folyik a lapdázás a rendőri fizetések terhével. 1919-ig a város fizette a rendőrséget, akkor átvette az állam, majd az utóbbi években kezdte, legalább részben, visszarakni a terhet a város vállára. Tizenkét rendőrt egyszer már át is vállalt Lugos városa, de nem sokára „átutaltak” neki újabb tucatot. Ezt már nem vették fel a költségvetésbe. Fizesse őket az állam. Van benne valami.

E percben a 12 rendőr fizetése sem az állam, sem a város legújabb költségvetésében sem szerepel. A rendőrség a belügyminisztériumhoz fordult, hogy tisztazzák az ügyet.

Nem szeretnék közbiztonság lenni, ennek a 12 elkéseredett rendőrnek az ürügye alatt.

A csevegő öngyilkos

Az öngyilkosságok hosszú sorozatában is feltűnik egy eredeti lugosi öngyilkos: Erdős Ferenc. Fogász, 28 éves, jelenleg munkanélküli, a Buziási-ut 15 szám alatt van a lakása. A napokban a Simplon-szállodába ment és beszélgetni kezdett a szobaasszonnyal. Állítólag a Simplonba is azért ment, hogy valami pénzt szerezzen, amivel tovább tudja tengetni a keserű életet. Ott álltak, beszélgettek, egyszerre csak Erdős hátranyúlt és kezével valamit manipulált a csuklója körül. A szobaasszony egyszerre ijedten sikoltott fel: vér csurgott a padlóra. Erdős beszélgetés közben felvágta ereit egy önborotva-pengével. A vágás szerencsére nem volt halálos s most a kórházban fáradoznak azon, hogy megmentsék a munkanélküli statisztika számára.

Lugos, az első teccske!

Megkérdezzük megegyezően és megegyezően, olyan hihetetlenül és mesészerűen hangzik a dolog.

Azt mondja ugyanis Toronyossy Zsigmond, az ipartestület elnöke, hogy a gazdasági helyzetben valami javulásnak kellett beállni, mert 1934 év elejétől a segédfelvétel emelkedést mutat az előző évekhez képest. Az ipartestület elnöke visszaválaszolta is megállt; illetve nem adnak be több iparengedélyt, mint a mennyi újat kérnek. Mindez csatlakoztatva javulást mutat.

Ez az enyhe javulás természetesen nem jelenti az összes bajok megszüntését. Lugoson 647 önálló iparos küzd a létért, — aránylag tekintélyes szám — és mellettük orvvadász módra harcol a piacon — legalább 300 kontár. Az adófizető iparoság egyik rákfenéje Lugoson is a kontár. Az iparosok már csak abban reménykednek, hogy a legutóbbi aradi iparosgyűlésen követelt kézműipari kamara egyszer mégis megszűnik, amellet önálló, hatósági jellegű iparbíró fog működni és akkor nekiláthatnak a kontáritásnak.

A kontár mellett pedig ott van az adó...

Javulást mutatnak az ipartestület számtáblái

Az adósírmokat ezredszel elismételni nem akarjuk. Csak azt a jelenséget említjük meg, hogy az iparengedélyek beadása és újak kiváltása többnyire az adóprés nyomása alatt történik. Az iparos keresete leszál, „patenta fixája” azonban szilárdan áll a helyén. Be kell adni az ipart. Új ipart azonban váltanak ki a vállalkozó szellemű iparos alkalmazottak, hiszen az új adómegállapításnál több remény van a reális, mai viszonyoknak megfelelő adómegállapításra.

A lugosi ipartestületet komoly belső harcok, mint sokhelyütt, nem dűlják. — Már békeidőben paritásos alapon állították össze a vezetőséget s ez a szokás, a többségi és kisebbségi igények figyelembevételével, ma is az. Az elnök Rusalin, tekintélyes hentesmester, a titkár, immár 25 éve, Toronyossy Zsigmond. A tagok érdeklődése a testületi közügyek iránt — közepes. Elvégre mindenkinek van elég baja a saját üzletével.

Nemzetiségi számtáblázat az iparosokról közel egy évtized óta nincs. De az általános kép azt mutatja, hogy a magyar iparosok száma olvad le.

Itt az idő, válasszatok!

Ez a keresztmetszet a választás által felbolygatott lugosi társadalomról a választás előtti napon készült, mikor plakátok ordítottak le a falakról és a tanácsosi helyekért való tülekedés során kipattantak az eddig burkolt személyi ellentétek.

BIRESCU DR., LUGOS METTER-NICHJE

Egyetlen ember nem kételkedik e percben, hogy Birescu listája fölényesen győz. Nemcsak azért, mert máris kezében a hatalom. Birescu ugyanis értett ahhoz, hogy népszerűséget szerezzen magának és megteremtse pártját a kisebbségek között is.

Nem bírnak vele, egyedül nem érnék el, — vallják be nyíltan a Magyar Pártnál. Jól tudjuk, hogy 1932-ben a szegényebb magyar rétegek jelentős része rászavazott, mielőnk. Már az is népszerűséget biztosít neki, hogy szegény embereket ingyen gyógyít. Harmadik tanácsosi helyből kaptunk négyet, be kell érnünk vele.

A MAGYAR PART VALLOMÁSA

A hivatalos lista magyar jelöltjei: Udvardy László dr. ügyvéd, Arató Andor szerkesztő, Kókay Gyula kereskedő, Sisák Demeter földműves. Az összeállítás jó.

A Magyar Párt nem is kerte sokat, megírja választási plakátján: „A lefolyt 15 év alatt városunk magyarsága csak úgy juthatott a városi képviselőtestületbe, ha jelöltjeit román párt listájára rakta.

Szomorú vallomás.

LUGOS MANIU—VAJDA AFFERJA

Ha a nemzeti-parasztpárt hivatalos köreit kérjük, természetes, hogy egy szó sem igaz az egészről. Hogyan is lennének belső ellentétek, személyeskedések a párttagozatban? Hát egyáltalán szokásos az ilyesmi a nemzeti-parasztpártban?

Csak azok a rossz nyelvek ne volnának... Mert a város tele van gonosz nyelvekkel, a melyek nem szűnnek meg sugni-bugni, hogy a Dobrin dr., meg a Jucu dr...

Ezek a rossz nyelvek úgy tudják, hogy Lugosnak mégis van egy Dobrin—Jucu afférja, mintahogy a pártnak van egy örökös Maniu—Vajda afférja, vagy a vörös muszkáknak a Stalin—Trocki ügye. Hogy az 1932-ös választásokon Dobrinék Jucu ellen szavaztak és inkább Birescu dr. liberális árnyalatu listáját támogatták. Birescu akkor is jó politikus volt, az a bizonyos harmadik, aki két veszekedés között örülni szokott. Most Jucuék örömet engedték, sőt küldték Dobrin a lista élére. Hiszen úgy is veszett ügy és „hadd járja le magát teljesen”. Rászavaznak éppen, hiszen a pártfegyelmet nem lehet kutyába venni, de támogatni csak úgy támogatják, hogy abban nincs köszönet.

Mert hát fegyelmzett párt emberek vannak a lugosi tagozatban is. Ha a pártnak dül a torzalkodás Bukarestben, Kolozsváron és Temesváron, miért ne tennék ők hasonlóképpen?

Különb a nemzeti-parasztpárt bikavádítóan veres és magyarnyelvű plakátjairól néhány sort méltónak tartunk a megörökítésre: Hiszen a többségi pártok választások előtt valami csodálatos nyelvtelenség révén egyszerre megtanulnak magyarul, — bár a választás utáni napon ismét elfelejtik.

Hogy került Birescu dr. listájára négy magyar, a vezető férfiak és a Magyar Párt többsége ellenére? Magyar választók, az Önök érdekeik azokhoz az emberekhez vezetnek, a kik mindig jó, hamisítatlan jóindulattal mutatkoztak Önök iránt. Ezek... Dr. Dobrin György, a megértő férfiú, valamint Harambasa János, a volt érdemteljes polgármester.

Egy másik nemzeti-parasztpárti plakát a Fo-

garason vett 80 ezer lejes tenyészibát hányja Birescuék szemére.

NO ÉS A NEMET EGYSEG...

A német egység még gyengébb lábán áll, mint a magyar, vagy a nemzeti-parasztpárti. A Birescu-listán nyolc német szerepel. De van egy tiszta német lista is, Kina dr. régi lugosi polgárral az élén.

A dolog egészen újmódi. Eddig mindig a romániai németek voltak a huncutok, gyakorlatias észjárásuk és lojálisak, akik a többséggel lepaktálva biztosították a helyeiket. Ma a Magyar Párt tért a józan kompromisszum útjára s a németek azok, akik nem alkuszak.

Ez már a hitlerizmus és a nagynémet vágy-

álmok hullámvérése. Még csak a távoli hullámvérése. Az önálló német lista nem lobogtatja fenn a horogkereszt zászlót. Lugos egykori nemzetiségi béke-tradíciói még nem tűntek el egészen. Az önálló német lista élére jóhangzású nevet tudtak állítani. De mindenki tudja, hogy az igaz „macherek” nem azok, akik a lista első helyein szerepelnek, hanem elsősorban Schneider professzor és társai. Schneider tanár estak két éve él Lugoson, de azért feltétlenül alpolgármester akar lenni. Már csak azért is, mert jelenleg állásnélküli. Úgyes keveri a pángermán ábrándok fűtött politikázás kártyáit Planinger is. Idetartozik továbbá Anwender, a Lugoscher Zeitung kiadója, amely lap nem mulasztja el minden második-harmadik számában Hitler olykor féltudatos képét hozni, mint „Nemzetország megmentőjét”.

Ilyenformán a Birescuval paktáló német réteg az „Altburgereket”, a megfontolt konzervatívokat képviseli, míg az önálló lista a nagynémet álmodozók, néhány karrierista és egy eszmé, a német önállóság jelszavát komolyan vevő ember furcsa keveréke. Külön érdekessége a listának, hogy szerepel rajta az osztrák forradalomban kivégzett munkászervező, Wallisch Kálmán bátyja, Wallisch Antal is.

Különb a német párt a tanácsosi helyek számában már meg is egyezett Birescuval. Az egyezés csak azon borult fel, hogy ki legyen a német alpolgármester. Míg Birescu nem akarta előre lekötöni magát, sőt sejtetni engedte, hogy ő továbbra is ragaszkodik a „Marci bácsihoz” — Karl F. Márton földtulajdonos, régi tekintélyes lugosi polgár, — a nagynémetek Schneidert kívánták, vagy esetleg más tetszésük szerint. Ilyen személyi érdekek bábáskodtak az önálló német lista megszületésénél.

AZ ELSŐ POFON

Szombat este befutotta a várost a hír, hogy „kezdődik a csata”. A német párt egyik híve, egy cipész, megnyakalt valakit, mert letépte a német plakátot. Mire egy rendőrtiszt őt vágta arcul. A törvényes aktusok sorozata ezzel megszakt, de a lugosiak már kezdtek visszaemlékezni két év előttről, amikor emberhalál mocsokolta be a választásokat.

Emberi gyarlóságaink görbe tükré a választás.

Az egész egyveleget estére a mindentudó borbély cinikus megjegyzése csipős szappanhabjával öntötte le:

— Ugyan jó lehet ott a tanácsosi székben, ha annyian tülekednek utána...

Az eredmény igazolta a várakozást. Birescu fölényesen győzött. Az önálló német lista 503 szavazatot kapott, míg Birescu paktumos németjeire 600 voks esett. A német lista egyetlen tanácsosi helyet se kapott, éppenugy a nemzeti-parasztpárti lista sem.

Birescu dr. szilárdan ül a fásultan ficáncoló lugosi paripa nyergében.

Lugos, te drága!

Lugoson járkálva, váltig világvárosban érzi magát az ember. Nem felhőkarcolók, száguldó autók avagy káprázatos párisi toalettek keltik ezt a délibábos csalódást. Hanem az árak, a lugosi árak! Amelyek még mindig nem hajlandók tudomásul venni, hogy kisvárosban lényegesen olcsóbban szokás élni, mint másutt.

A piacon egy liter idej zöld borsó 16—18 lej. Vaj 52—56 lej. Marhahus 14, borjúhús 22, sertéshús 26 lej. Tej 3—4 lej. Cseresnye 4—6 lej. Turó 10 lej. A kenyér végre, éppen mostanában olcsóbb lett: fehér 7, félbarna 6 lej kilója. Idei zöld paprika darabja 3—4 lej. Három darab kalarabé 4—5 lej. Egy fej idei karfiol, csekély 10 lej. Tojás 12—13 darab 10 lej. Temesváron megkapni darabját 60—70 baniért.

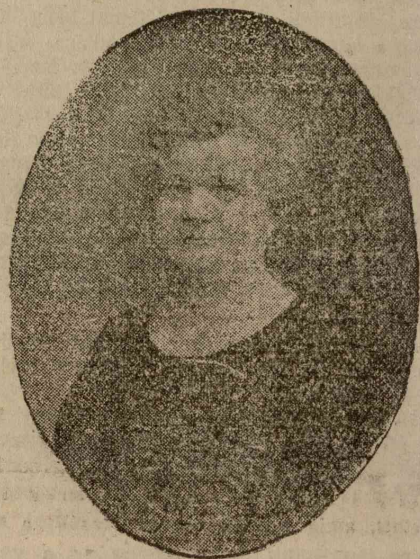
Szállodaárak: 60—80—100—120 lej. Kivonat egy előkelő vendéglő étlapjáról:

Zöldborsóleves	8 lej
Töltött paprika	24 lej
Borjupörkölt	18 lej
Csirág vajban	30 lej
Sertéscomb	25 lej

Hozzá természetesen 10 százalék borral való.

Lugos, te édes, te drágá!

A Református Nőegylet

Szabó Gáborné, a Lugosi Református Nőegylet ügyvezető elnöknője.

A Református Nőegylet buzgó és áldásos munkát fejt ki az inségesek segélyezésére terén, részben állandó, részben alkalmi egylek kiosztásával. A Nőegylet elnöknője özv. Pogány Károlyné, a volt főispán özvegye, született Teleky Leontin grófnő, aki azonban családi okokból huzamosabb ideje Nagynyeden tartózkodik. Távollétében Szabó Gáborné ügyvezető elnöknő kettőzött buzgalommal intézi a Nőegylet ügyeit.

Diszkrét lugosi leányvásár, aranyvalutában

A lugoskörtényi falokban régi szokás divik, amelyről a legtöbb őslugosi sem tud. Pénzbörzéje ugyanis nincs Lugosnak, terményfőzsdéje sem, de van szerelmi börzéje. Természetesen törvényes és komoly célzattal: leányvásár házasság okából.

A dolog diszkrétan folyik, nem nyilvános vásár képeben, mint a hírhedt leányvásárok. Pünkösöd alkalmával a falusiak, akik más faluban remélik megtalálni a jövődöbélit gyermekeik számára, Lugoson adnak találkát tömegestől, vendéglőkben, korcsmákban. A leányzók ezalkalommal nyakukra fűzik a hozományt, az itteni szokás szerint ódon aranypenzeken. Ilyenkor tűnik ki, hogy némely falusi házban rengeteg öreg aranydukát rejtőzik. Egy ilyen darabért ma is kapni körülbelül 1000 lejt, esetleg 1200—1300 lejt is. Látni olyan menyecskejelöltet, a kinek 30 darabból áll a füzere.

Lugos környéke eszerint gazdagabb és konzervatívabb, mint Anglia: még nem tért le az aranyalapról.

Lugos — fizet!

A lugosi adóhivatalnak az 1933—34 kincstári évről szóló kimutatása szerint a városban ez évben behajtottak 7 millió 926.710 lejt (a kivetett adó 74 százaléka), a megéves pedig 14 millió 288.252 lejt (68 százalék), összesen 22 és negyedmilliót. Lugos tehát aránylag gavallérosan fizet. A pénzügyminiszter meg lehet elégedve vele. Bár ez a megelégedés semmi esetre sem kölcsönös.

Boldog Franciaország...**A francia pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be az adók leszállításáról**

Páris, május 31

Germain Martin pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé az adók csökkentéséről.

Az általános jövedelmi adót 36,3-ról 24-re, az ingatlan adót 16-ról 12-re, a

részvényadót 17-ről 12 százalékra szállították le.

Mindig azt mondják, hogy mi szeretjük a franciákat utánozni és általában nálunk francia rendszer uralkodik.

Na, most majd kiderül.

Ki akar olcsó gépkocsit?**A csíkszeredai pénzügyigazgatóság el akarja árvereztetni a személyszállítással foglalkozó gépkocsikat**

Csíkszereda, május 31.

Az ilyesféle meglepetés elég gyakori, a csíkszeredai személyszállítással foglalkozó gépkocsitulajdonosokat mégis váratlanul érte. A pénzügyigazgatóság az adóvégrehajtók után minden tulajdonosnak árverési végzést kézbesített ki.

A végzés szerint a gépeket június 1-6 között elárverezik, ha közben a tulajdonosok nem fizetik ki adóhátralékaikat.

A szomorú tény az, hogy a gépkocsitulajdonosok javarésze 5-6 ezer lejes adóhátralékkal tartozik. Szüksös keresetük mellett ezt a nagy adót fizetni nem tudják, hiszen alig akad egy héten két-három utasuk. Néhány nappal ezelőtt a kocsikat már egyszer lefoglalták, sőt le is pecsételték. Ez természetesen még az eddigi szükség keresettől is megfosztotta őket s azért testületileg keresték fel a

pénzügyigazgatót s kérték a pecsétek eltávolítását. A pénzügyigazgató megértette, hogy a kocsik lepecsételése után még kevésbé fizethetik ki az adójukat.

Eltávolította tehát a pecséteket, viszont a fizetésre új hatánapot tűzött ki. A fizetésre azonban csak a jószándék volt meg. Amit kerestek, az kellett gépjáratásra, benzínre s elsősorban kenyérre. Így kapták aztán most meg az árverési végzéseket. Tetézi a bajt, hogy árverési költségek és késedelmi kamat címén 10-12 százalékot számolt fel a pénzügyigazgatóság.

Ha valami közbe nem jön, Csíkszeredában június 1-6 között olcsón lehet majd gépkocsikhoz jutni, mert a tulajdonosok szerint mai helyzetükben képtelenség az egész adóhátralékot behajtani rajtuk.

BERANGER HENRY,

a francia külügyi bizottság elnöke és Göbbels megvitatják, vajjon „meg kell-e ölni a zsidókat, mint a bolhákat?”

Páris, május 31.

Beranger Henry, aki alább megszólal, Franciaország népszerűségi megbízottja s a szenátus külügyi bizottságának elnöke. A nagy forradalom hagyományainak jellegzetes harcosa. Vagyis: semmiesetre se réved el nagyon balra, de még kevésbé szélsőségesen jobbra. A köztársasági közélet az eszményképe, a mérsékelt nyugalom s egyéni szabadság. Ennek megfelelőleg egyensúlyos és derűs egyéniség, a humor még attól a rémdrámától sem tudván megtagadni, amit a legfrissebb mávölt Németország jelent. Beranger egyébként Nyugateurópa egyik legfelvilágosultabb politikai koponyája.

Kissé csodálkozik azon, hogy Berlin méltatlankodik az elűzöttek és menekültek párisi befogadtatása miatt.

— Harmincötezer embernek biztosítottuk azt a meneküléjogot, ami minden népnek s minden időben szent volt. A katolikus egyház a középkorban még a gonosztevők előtt is megnyitotta székesegyházait, hogy időt engedjen nekik a megterülésre, mielőtt a világi igazságszolgáltatás mégis elérte volna őket. A gazdasági megrendülés közepette Franciaország kockázatot vállalt a befogadással, de engedelmessé kellett az emberességgel és belátással elveinek, amelyen szellemileg nyugodt.

Beranger bizonyos elfogulatlansággal győkezett megérteni az újszerű német középkor okát:

— Elolvastam Hitler „Mein Kampf”-ját és Göbbels miniszter könyvét, a „Nazi Sozi”-t. Az utóbbiban a következő mondat tűnt fel: „A zsidókat le kell ölnünk, mint a bolhákat!” E gyűlöletet azonban semmi sem indokolta vagy tette érthetővé részemre. Később Genfben összeakadtam Göbbels-szel s megkérdeztem tőle, mit vetnek a zsidók szemére Németországban?

— Nem áriák... a nyilvános életben tul-

széles teret foglaltak el, amin haladékalannul változtatni kell!

Beranger és Göbbels között vita fejlődött ki:

— Tehát kifogások a vér és a szám ellen. De semmi lényegest nem érintő vád. Egyetlen szó sem romlott erkölcsökről vagy államellenes tevékenységről, ami az üldözést csak a legkevésbé is indokolhatná. Köztudomású, hogy a német zsidók jó hazafiak voltak és a háboruban éppen úgy számarányuknak megfelelőleg pusztultak, mint a többiek.

Göbbels: A szabadfoglalkozásokat negyven-hetven százalékos arányban a zsidók sajátították ki.

Beranger: A statisztikák általában megbízhatatlanok. S vajjon ugyanilyen párhuzamokat állítanak-e föl a szászok, württembergiek vagy sziléziaiak számára? S azt sem titkolhatom el, hogy a kimutatások, amelyeket egy nép a saját nemzetébe tartozó polgárok ellen készít, rossz hatást váltanak ki külföldön.

Göbbels: A württembergiek árják. A zsidók azonban nem. Sőt, ők éppen jellegzetes „nem-árják” s ezért kivételes törvényeket hoztunk ellenük.

Beranger innen már sok s méltányolható derüvel boncolgatja a kérdést:

— Később előadást tartottam a Theatre des Ambassadeursben s idéztem Göbbelsnek ezt a mondatát. A közönség hangos akcájba robbant ki. Szóval: ők éppen árják! Mi az, hogy árja? Nagy, szőke, kékszemű s rózsaszín bőrű? S aki nem árja, az sötétszemű, fekete-hajú, kicsi és barna? Egyik barátom, aki egyetemi tanár Párisban, Marseillesbe utazott valami gyűlésre. A vonaton összeakadt egy szőke, kékszemű hölgygel, aki minden tulajdonságaival a nordikus Vénusz-eszményképet testesítette meg. „Nizzába utazik, Asszonyom?” Nem, — hangott a válasz, — Németországból menekülnöm kellett s Pa-

Hanyagság!
Látszólag csak kis tévedés!

De milyen súlyosak a következményei!

Igen! Elfelejtetem megújítani a sorsjegyemet és most egy milliót nyert!

Képzeld el saját magát annak a szerencsétlennek a helyében, aki elfelejtette megújítani a sorsjegyét. Probálja meg csak egy pillanatig beleélni magát a szerencsétlennek szomorúságába, elkedvtelenedésébe.

Ha nem akarja ugyanezen lelki kinszenvedést kiállani, ha teljes egészében akarja élvezni szerencséjét, azonnal ujtassa meg sorsjegyét.

Az állami sorsjáték 2 osztálya több nyereményt oszt szét, mert az új tervben megállapított nyereményeken kívül kihúzzák azt az egy milliós jutalmat is, amely az első osztály húzásánál nem sorsoltatott ki.

Még van ideje!

Rendelje meg postán szerencse sorsjegyét

BANCA ILIESCU-nál, CLUJ

lesztinába megyek. Ez a hölgy volt barátom életében a legkövetkezőbb Walhallatünemény. S ami az én tapasztalatomat illeti akkor, amikor a genfi Simplon-szállodában Göbbels-szel vitáztam! Mit láttam? Egy kis, gyöngye embert, sötét, tompa bőrrel, göndör hajjal, a keletiek behizelgő mozdulataival, árnyas bársonyszemmel, egy jelenséget Sherazadenak és semmiesetre sem a Niebelungoknak idejéből.

Gobineau grófra terelődik a szó, aki francia volt s így Beranger, a földivel szemben való nyíltság jogán, korlátlanul engedti érvényesülni a minden franciát jellemző sósavas gall szellemet:

— Ki tehát az árja? A németek azt tanácsolták, olvassam honfitársamat, gróf Gobineaut. Nekünk, franciáknak, nehezünkre esik ezt az embert olvasni, mert franciául irt ugyan, de olyan nyelvezettel, ami részünkre érthetetlen, akárcsak egy idegen nyelv. Elővettem tehát Gobineaut, ezt a látnokot, aki más országban lett proféta, miután mi erre nem adtunk neki alkalmat. Megtudtam Gobineautól, hogy az emberi fajok egyenlőtlenek. Első helyen az árják állanak. Ezek nagyok, szőkek, kékszeműek s így tovább. Az árják közül a legkitünőbbek a germánok. Ezért ők a kiválasztott fajta. Bár ennek nem volt semmiféle tudományos indoklása, mégis megtaláltam a német fajlélelet törvénytábláit. Illetve azt hittem, hogy megtaláltam. Azonban tovább olvastam. S a negyedik kötet ötödik fejezetében, „A fajok egyenlőtlensége” cím alatt valami olyat láttam, amitől égnek állott a hajam:

— A németek egyáltalában nem germánok, mert a germán őslakókat elűzték a hunnok, a teutónok és a kelták. Tiszta germánokat csak Skóciában és Skandináviában találhatni. Ami a németeket illeti, kimondott keverék nép...

Beranger jelzi, hogy ettől kezdve a

könyvet izgatottan, feszült lázzal olvasta tovább:

— Gobineau elméletének végén aztán azt kellett olvasnom, hogy az árja vért legtisztábban a szemiták őrizték meg, mert ők a legkevésbé kevert fehér faj!

Beranger példákkal igazolja, milyen értéktelenek a faji becslések. A németek például nemcsak a „nem-árjakat”, hanem a latin fajt is lebecsülték. Erre Mussolini indulatosan tiltakozott s szószerint ezeket mondotta:

— Nincs faj, amely a latin középtengeri fajnak fölülte állana. Ez a faj volt a modern művelődés anyja, ez a faj adta a világnak Caesart, Dantet, Michel Angelot, Leonardot da Vincit, Napoleont s így nem türheti, hogy bármily más fajjal szemben megaláztassék.

Beranger szerint Franciaország másfél-száz évvel ezelőtt, amikor egyenjogúsította a zsidókat, már állást foglalt oly értelemben, hogy az embereket erkölcsi s szellemi értékeik s nem véruik szerint kell megítélni. S Renanra hivatkozik, aki a XIX. század legnagyobb művének a gettó lerombolását tartotta.

Mindez azonban csak negatívum lenne, a szembelevő álláspont lebirása és megvetése. Beranger, aki cselekvő egyéniség, mérleget akar csinálni. A barna középkort, mivel francia, kigunyolja. De megvan a maga álláspontja is. Néhány szó:

— Egyetlen fajt ismerek: az emberi fajt!

S mivel ehhez az állásponthoz nem kell sem rendszer, sem internálótábor, sem máglya, sem sajtó, sem könyv, tehát az egész szégyenletes tárgyra kár volna több szót vesztegetni.

(m. i.)

Tanítógyűlés Székelyudvarhelyen

Hivatalos nyilatkozat az újabb
nyelvvizsgáról

Székelyudvarhely, május 31.

Székelyudvarhelyen a megye tanítószága rendkívül népes gyűlésen tárgyalta meg a tanítószágot érdeklő időszerű kérdéseket. A gyűlést Pop Victor, erdőszentgyörgyi igazgatótanító nyitotta meg és elnökölte végig. A tárgyszorozaton a következő fontosabb tanügyi kérdések szerepeltek: 1. Felirat megismerése, melyben az udvarhelymegyei állami tanítók szövetsége, azok után a nyomorúságok után, melyeket az utóbbi években elszenvedett, a törvény által biztosított jogokra hivatkozva, kéri, hogy a kormány a tanítók részére biztosítson emberibb életmódot azáltal, hogy az 1932-ös fizetési hátralékot folyó évi július 1-ig készpénzben fizesse ki. 2. A fizetéseket minden hónap 20-án fizessék ki. 3. Ennek a pénzügyi évnek a költségvetésében irányoztassanak elő mindazok a tanítói járandóságok, melyek az Erdélyi Tanító Egyesület tagjait megilletik. 4. A véglegesítéssel és előléptetéssel járó fizetésemelések, (melyek évek óta csak papíron szerepelnek) fizetessenek ki, az előléptetést április 1-től (visszamenőleg is). 5. Fizessenek ki minden járandóságot, melytől az előléptetések felfüggesztése miatt esett el a tanítószág. 6. Minden kedvezményt, mely a köztisztviselők fizetési arányosításából jog szerint megilleti a tanítószágot, a folyó évi költségvetésbe vegyessék fel. 7. Betegség miatt szabadságot tanítók fizetéséből ne vonják le a helyettesítő díját, hanem azt viselje az állam. Az elhalt tanító utódainak fizessék ki a temetkezési költségeket. 8. A kezdő tanítók részére biztosítsanak legkevesebb 3000 lejes havi fizetést. 9. Minden üres állást vegyenek fel az új költségvetésbe. 10. Ismertessék el a törvény által előírt módon 1932-33-ban tett véglegesítő és előléptetési vizsgák. 12. A hét osztályt végzett elemi iskolai tanulók részére adassék meg az egyéves katonai szolgálat kedvezménye.

A fenti indítványt egyhangulag elfogadta a jelenlevő tanítószág. Ebből a feliratról úgy a miniszteriumnak, mint az Országos Tanító Egyesület elnökének küld egy-egy példányt a helybeli vezetőség.

E feliraton kívül még a következő dolgok voltak vita tárgyai: Egy Bukarestben építendő Tanítóházának a terve és kiviteli lehetőségei, 10 lejes személyenkénti hozzájárulással. A temetkezési egyetbe való beiratkozás feltételei és módjai. Egy, a vármegyei tanítókat segélyező hitelszövetkezet létesítése, amit elvben a nagygyűlés el is fogadott és néhány tagot megbízott, hogy a következő gyűlésre dolgozza ki az alapszabályokat, a szövetkezetek alapján működő pénzintézetek szabályai szerint. Merginean tanfelügyelő kéri a szülőket, hogy gyerekeiket ne küldjék más vidékre tanulni, mikor a megyében minden tekintetben megfelelő és kifogástalan iskolák vannak.

Utolsó pont, az újabb vizsgák körül közszájon forgó híreinek hivatalos megerősítése, illetve magyarázata volt. Merginean tanfelügyelő szerint, sajnos, különösen a fiatalabb tanítók közt, még mindig akadnak, akik nem bírák úgy az állam nyelvét, hogy hivatásuknak megfelelően. A nyáron megtartandó vizsgák elrendelésére ezért volt szükség. És azokat a tanítókat, akik a vizsgán nem felelnek meg, — hacsak a miniszterium vissza nem vonja, vagy nem módosítja eddigi rendelkezését — végképp elbocsátják a tanügyi kötelekezőből! Azok, akik a román nyelvet meglehetősen beszélik de talán nincs kellő gyakorlatuk — az iskolában elért eredmények azonban kielégítőek — azok az okiráltságba, vagy más románlakta vidékekre helyeztetnek át, hogy teljesen elsajátíthassák az államnyelvet. Merginean tanfelügyelő még azt is kijelentette, hogy az elbocsátás azokat a tanítókat is fenyegeti, akiknél két-háromszori iskolavizsgálat alkalmával eredménytelenséget tapasztálnak.

Itt a látálatlan harisnya!

Az elmúlt nyár folyamán annyira elterjedt a harisnya nélkül való járás divatja, hogy ez a harisnyagyárak üzletét világszerte igen károsan befolyásolta. Az idén a nagy gyárak vezetői a lehetőség szerint el szeretnék kerülni a nagy veszteségek megismétlődését, tehát a legkülönbözőbb ötletekkel igyekeznek a közönséget a harisnyaviseléshez visszavezetni. Egy angol harisnyagyáros most arra a gondolatra jött rá, hogy „látálatlan” harisnyákat hoz forgalomba: ezek azt a látszatot keltik, mintha a láb fedetlen lenne, viszont azonban elegáns megjelenést is biztosítanak. A „látálatlan” harisnya a legvékonyabb selymfonalból készül, varrás nincsen rajta, olyan könnyű, hogy viselés közben egyáltalában nem érezzük és jó néhány színárnyalatban készül, úgyhogy mindenki kiválaszthatja magának a bőre színének leginkább megfelelő árnyalatát.

Bécsi és párisi orvostanárok szenzációs felfedezése

A fehérvérűség: a vér rákja!

Új perspektívák a rák és a fehérvérűség kutatásában

Bécs, május 31.

Az orvostudományban ismét szenzációja van és pedig olyan szenzáció, amelynek talán már rövidesen hasznát látja a szenvedő emberiség. A leukémia, a fehérvérűség egyike a legrettegettebb és legtitokzatosabb betegségeknek és ezáltal nem kevesebbről van szó, minthogy a fehérvérűség és a rákbetegség közötti összefüggést sikerült megtalálni. A legújabb orvostudományi megállapítás jelentőségének méltánylásához tudnunk kell, hogy

a vérben 350 vörös vércsejt normálisan egyetlenegy fehér vércsejt jut.

A leukémia azt jelenti, hogy a fehér vércsejt veszedelmes gyorsasággal elszaporodnak és az az arány, amely az egészséget jelenti, eltörlődik olyképpen, hogy a betegség folyamán

a vörös és fehér vércsejt aránya 50:1, 10:1, sőt 3:1 lesz.

Az elszaporodott fehér vércsejt megakadályozzák életfontosságú funkciójukban a vörös vércsejtet s lassan, vagy gyorsabb tempóban bekövetkezik a vérben a „fehér halál”.

A leukémia előidéző okát és a betegség lényegét még nem tudták megállapítani, bizonyos azonban, hogy

évente egész sereg virágzó emberélet esik áldozatul a fehérvérűségnek.

A gyógykezelés eddig csak a tünetek enyhítésében állott, maga a leukémia gyógyíthatatlan volt. Pár évvel ezelőtt egy milliárdos vagyónak felét ajánlotta fel annak az orvosnak, aki segíteni tud leukémiában szenvedő leányán.

Az orvosok minden fáradsága hasztalan volt, a leány meghalt s a sokmillióra rugó jutalom érintetlen maradt. Ujabb ismét nagyobb stipendiumot biztosítottak ama kutatók számára, akik kizárólag a leukémia mibenlétének felderítését tűzték ki céljukul. Teória és feltevés számtalan van, eddig azonban egyetlenegy sem sikerült tudományos exaktsággal beigazolni. A legújabb feltevést egy híres bécsi rákkutató állította fel. A bécsi rákkutató azt állítja, hogy

a leukémia tulajdonképpen a vér rákja.

A vér éppen olyan szerve a testnek, mint akármilyen más szerv, csupán abban különbözik a többitől, hogy sejtjei nem alkotnak szilárd egészet és változtatják helyüket. Felvetette a kérdést, miért ne lehetne elképzelni, hogy a rák a vérben jelentkezne?

Ha a bőr szövetében sejtburjánzás áll elő, ezt bőrráknak nevezik, ha pedig a vérben indul meg vehemensen a sejtszaporodás, úgy nyilvánvalóan vérrákról lehet szó.

A bécsi rákkutatónak ez a feltevése új perspektívákat nyitott és a párisi orvosi egyetem rákkutató intézetének két kiváló professzora, Guerlin és Oberling

kétséget kizáróan megállapították a rákbetegség és a fehérvérűség azonosságát. Szerintük mind a két betegségnél ugyanaz a kórokozó és ezt az állításukat érdekes kísérletekkel igazolták. Ha a fehérvérűség kórokozóit tyukokba oltották, a kísérleti szárnyasok nem kaptak leukémiát, hanem — rákot! Ugyanennek a kísérletnek a fordítottját is eredményre végezték, ami nem jelent mást, minthogy a ráknak és a fehérvérűségnek közös a kórokozója.

Hogy azonban mi ez a kórokozó, láthatatlan vírus, mikróba, vagy holt mérgeanyag, azt még nem tudta megállapítani az orvostudomány, amely azonban a bécsi és párisi professzorok vizsgálódásainak eredménye révén jelentős lépéssel jutott közelebb az orvostudomány nagy titkának megfejtéséhez.

Slavescu pénteken utazik Párisba

A király csüörtökön ismét fogadja Tatarescut

Bukarest, május 31.

Slavescu pénzügyminiszter pénteken utazik Párisba, ahonnan csak június 10-én tér vissza.

Tatarescu miniszterelnök ma este az udvari vadászatról visszatér Bukarestbe. Csüörtök délelőttre minisztertanácsot hívtak össze, mely után a miniszterelnök királyi audienciára megy. Az uralkodó ezalkalommal dönt az új hadügyminiszter személyéről, ugyanakkor aláírja a Lepadatu és Nistor miniszterek kinevezéséről szóló dekrétumokat.

Maniu Gyula a délelőtti folyamán hosszasan tanácskozott Mihalacheval és Lupuval. Vajda a jövő hét első napjaiban érkezik Bukrestbe. Nemzeti-parasztpárti körökben biztosa veszik, hogy ezalkalommal meg fog történni a végleges kibékülés a két erdélyi vezér között.

Antonescu Viktor igazságügyminiszter szerdán este telefonon értesítette Tatarescu miniszterelnököt arról, hogy Presan marsall nem fogadja el a neki felajánlott hadügyminiszteri tárcát.

Kolozsvárra helyezik át a nagyváradi jogi akadémiát

Megszüntetik azokat a diákegyesületeket, melyek nem kérik működési engedélyt

Bukarest, május 31.

Jelentettük, hogy az ország összes egyetemének rektorai és dékánjai Bukarestben tanácskozára ültek össze, hogy meg tárgyalják az utóbb fölmerült tanügyi problémákat. Az értekezlet elhatározta, hogy javaslatot tesz egyes önállóan működő fakultások megszüntetésére, illetve

a legközelebbi egyetemi város hasonló fakultásával való egyesítésére. Így: kérték, hogy a nagyváradi jogi akadémiát helyezték át a kolozsvári jogi fakultás keretében. Elhatározták továbbá, hogy megszüntetik mindazokat a diákegyesületeket, melyek a vonatkozó törvény rendelkezése ellenére, március 11-ig nem kérték működési engedélyt az illető egyetemtől.

Eltemették Barabás Bélát

Bethlen György gróf bucsuztatta el az erdélyi magyarság nevében

Arad, május 31.

Barabás Béla dr. holttestét kedden délután beszentelték a római katolikus egyház szertartása szerint. A ravatal, amint már jeleztük, az elhunyt nagy politikus feketével bevont dolgozószobájában van. Kedden délután és szerdán délelőtt a részvétlátogatók hatalmas tömege vonult keresztül ezen a szobán, a gyászoló család pedig a régi Magyarország minden részéből tömegszámra kapja a táviratokat és leveleket. A gyászház már is tele van virágokkal és koszorúkkal.

A magyarországi lapok is részletesen és megilletődéssel méltatják Barabás Béla dr. életét és egyéniségét. A Magyar Párt kolozsvári központjából szerdán délelőtt érkezett meg a távirat Parecz Béla dr.-hoz. E távirat szerint a szerda délután négyre kitűzött temetésen a Magyar Pártot maga a pártelnök, Bethlen György gróf fogja képviselni.

A temetés szerdán délután 4 órakor

kezdődött. A koporsót a városháza elé szállították s az ott felállított ravatalon helyezték el. A ravatalt huszonnégy koszorú borította.

A gyászszertartás egyenyed 5 órakor kezdődött. Lakatos Ottó plébános gyászbeszédével. Majd az erdélyi magyarság és a Magyar Párt nevében Bethlen György gróf pártelnök bucsuztatta el a nagy halottat. Utána Nagy Sándor tartott beszédet, majd Purgly László a magyar párt megyei tagozata, Veterány Viktor a bányász magyarság, Arvay Árpád a biharmegyei magyar párt és a magyar ifjuság nevében mondott utolsó istenhozzát Barabás Béla dr.-nak.

A gyászszertartás délután háromnegyed 6 órakor ért véget, amikor a halott öreg harcost a temetőbe kísérték, ahol a város által adományozott díszsírhelyen helyezték örök nyugalomra.

A temetésen a város nem képviseltette magát.

Románia 80 tagu küldöttséggel képviselteti magát a budapesti nemzetközi agrárkonferencián

Budapest, május 31.

A magyar fővárosban rendkívüli előkészületeket tesznek, hogy a nemzetközi agrárkonferenciára érkező vendégeket méltóképpen fogadhassák. Dollfusson kívül bejelentették részvételüket: Darré német és Jubila finn földművelésügyi miniszterek. A konferencián Románia nyolcvan tagu küldöttséggel képviselteti magát. Jugoszláviából három, Csehszlovákiából harminc, Japánból tíz, Amerikából husz tagu delegáció megy Budapestre. Az illetseket a Tudományos Akadémia dísztermében fogják tartani.

A szociáldemokraták megpeticionálják a bukaresti „zöld-kerületi” választásokat

Bukarest, május 31.

Jellemző incidens tarkította a szerdai városi választásokat. A „zöld kerület”ben a szociáldemokraták bizalmi emberei rájöttek, hogy sok olyan szavazócédula van forgalomban, melyekről hiányzik a szociáldemokrata párt listája. Azonnal jelentést tettek a választási körzet elnökének a tapasztalatról, aki megállapította, hogy mintegy kétezer ilyen szavazólapot csempésztek a szavazóhelyiségekbe. Az esetről jegyzőkönyvet vettek fel, melynek alapján a szociáldemokraták kérni fogják a zöld kerületi választás megsemmisítését.

Munkában a Népszövetség tanácsa

Genf, május 31.

Szerdán délelőtt fél 12 órakor megkezdődött a Népszövetség tanácsulése. Először ülésen foglalkoztak Bolívia és Paraguai ügyével, majd az elnök bejelentette, hogy a Magyarország által benyújtott panaszok referálására rövidesen előadót nevez ki.

Eckhardt Tibor magyar fődélegátus genfi magyar követ társaságában megfogatta Avenol népszövetségi főtitkárt, kinek részletesen kifejtette azokat az okokat, amelyek Magyarországot arra készítik, hogy az általa benyújtott panaszok mielőbbi letárgyalását kérje a Népszövetségtől.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A közgazdaság hírei

DIÓFA-ARUK SZALLITASA FEDETT VAGONOKBAN

Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága engedélyt adott ki, amely szerint június 1-től kezdődően diófaárunk is szállíthatók zárt vagonokban a 10 százalékos felár nélkül.

A GYÜMÖLCSTERMÉS ÉRTÉKE-SÍTFÉSE

Bukarestből jelentik: A földművelésügyi minisztérium illetékes ügyosztálya megkezdte egy tervezet kidolgozását az új gyümölcsstermelés értékesítésére, export után.

A ROMÁN KIVITEL ÉS BEHOZATAL DEVIZAPROBLÉMAI

Bukarestből jelentik: Az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban tegnap értekezletet tartottak, amelyen részt vett Slavescu pénzügyminiszter, Teodorescu ipar- és kereskedelemügyi miniszter, Constantinescu pénzügyi államtitkár, Dimitrescu a Nemzeti Bank kormányzója, Lapedatu és Stoicescu, a Nemzeti Bank adminisztrátorai.

Az értekezlet tárgya a román kivitel és behozatal kérdése volt a devizák szigorításával kapcsolatban. Az értekezlet-ről nem adtak ki jelentést.

ROMÁN-OSZTRAK TARGYALÁSOK A MARHAKIVITELRŐL

Bécsből jelentik: A Neue Freie Presse értesülése szerint, a Romániai Állatexportőrök Szindikátusának megbízottjai és az osztrák érdekeltek között rövidesen tárgyalások indulnak meg az Ausztriába irányuló román állatbehozatal emeléséről.

Áru- és pénzpiac

VALUTAK

Nemzeti Bank hivatalos árfolyama:
Svájci frank 32.30—32.70.
Francia frank: 6.585—6.6375.
Osztrák schilling: 23.52.
Csehszlovákia: 4.16.
Pengo: 29.24.
Dollár: 99.25—109.25.
Fontsterling: 507—517.
Lira: 8.50—8.75.
Márka: 39.30—40.30.

TEMESVAR

A terményárak ujjában így alakultak: 76 kilós buza 450, 77 kilós torontáli buza 465, tengeri 225, zab 300, árpa 240, tökmag 750, napraforgómag 360.

NAGYVÁRAD

Terményárak a Mezőgazdasági Kamara jelentése alapján: buza 450—470, rozs 320—350, árpa 300, tengeri 300, zab 320—350, szén 150—160, lóhere, lucerna 200, szalma 50—60. Az erős éjszakai lehűlések miatt, amelyek Bihar megye néhány helyén közel járnak a fagyhoz, a termények fejlődését visszamaradás fenyegeti.

Csikágó:

Nyitás

Buza: májusra nincs jegyzés, július 92.75, szeptember 94.
Kukorica: májusra nincs jegyzés, július 54.25, szeptember 56.
Zab: májusra nincs jegyzés, július 38.12, szeptemberre nincs jegyzés.
Rozs: — nincs jegyzés.

Zárlat

Buza nagyon szilárd irányzat: május 98.25, július 96.62, szeptember 97.50.
Kukorica nagyon szilárd irányzat: május 55.25, július 57.25, szeptember 59.
Zab erős irányzat: május 40.12, július 40.87, szeptember 41.25.
Rozs erős irányzat: május 61.37, július 62.75, szeptember 64.37.

Winnipeg:

Nyitás

Buza: 74.37, július 75.
Zárlat
Buza nagyon erős irányzat: május 78, július 79.12, október 81.
Árpa: május 40.75, július 42.12, október 44.
Liverpool:

Zárlat

Buza tartott irányzat: május 4.05 háromnyolcad, július 4.07, október 4.10, december 4.11 háromnyolcad.
Kukorica tartott irányzat: június 6.07 egyketted, július 6.07 egyketted, augusztus 6.09.

A Nemzeti Bank alapszabályainak módosítása

a június 17-ikére összehívott rendkívüli közgyűlésen

Milyen alapszabálypontok kerülnek megváltoztatásra

Bukarest, május 31

A Nemzeti Bank június 17-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze.

A rendkívüli közgyűlésen a Nemzeti Bank alapszabályainak egyes pontjait megváltoztatják, ezenkívül különböző ügyvezetési kérdések is tárgyalásra kerülnek.

A Nemzeti Bank ügyvezetésének megváltoztatása már régebben foglalkoztatja az érdekelteket. Már Angelescu volt bankkormányzó tervezte az ügyrend megváltoztatását, de gyakorlatilag nem volt módjában megvalósítani. Most Dimitrescu bankkormányzó Slavescu pénzügyminiszterrel egyetértésben kidolgozott egy tervezetet az ügyvezetés megváltoztatására. Ezt a tervezetet áttették a pénzügyminisztériumhoz, ahol egy bi-

zottság vizsgálta felül és több módosítás után elfogadta a bankkormányzó tervezetét.

A június 17-iki közgyűlésen az alapszabályok 3, 7, 8, 9, 20, 24, 27, 28, 29, 30, 33, 34, 35, 37, 38, 43, 44, 48, 50, 51, 52, 53, 55, 57, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 69, 71, 72, 73, 75, 77, 82, 83, 86 és 93 pontjait terjesztik elő megváltoztatásra.

ezenkívül teljes egészében megváltoztatják az Átmeneti intézkedések-címet viselő 9-ik fejezetét is.

A közgyűlés napirendjén szerepel még az 1934 április 7-iki, a mezőgazdasági adósságok rendezéséről intézkedő törvény alapján a Nemzeti Banknak az állammal kötött egyezményének felülvizsgálása is.

Ugyancsak letárgyalják a június rendkívüli közgyűlésen a Nemzeti Bank tisztviselői részére létesítendő nyugdíj- és segélypénztár tervét is.

Ezzel a kétségtelenül nagyfontosságú rendkívüli közgyűléssel kapcsolatban, az Argus szűkségesnek tartja a közvélemény megnyugtatóására közölni, hogy nem szabad a rendkívüli közgyűlésnek túlzott jelentőséget tulajdonítani.

Ha az állam bankjegypolitikájában változtatásokat kívánnának eszközölni, azt semmiesetre sem egy rendkívüli közgyűlés keretében hajtánák végre.

Az alapszabályok módosítása csak a Nemzeti Bank belső ügyvezetését érinti

Adóbonokban is fizethetik a szeszgyárak fogyasztási illetéktartozásukat

Ismét megkezdtek a szeszkimérési engedélyek kicserélését

Bukarest, május 31.

A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben megengedi, hogy a szeszgyáraknak nyújtott hitelek adóbonokban is fizethessék.

Ezzel azokról a tartozásokról van szó, amit a fogyasztási illeték kifizetésére nyújtottak a szeszgyárosoknak.

Ezt a tervezetet Madgearu már a múlt évben elfogadta a Slavescu most rendeltetett gyakorlati alkalmazását.

Tekintettel arra, hogy az adóbonok ér-

téke ma 30%, a pénzügyminiszter határozata érhető örömet keltett a szeszgyárosok körében s a nagyobb gyárak már sürgősen rendezik is adósságaikat.

A SZESZKIMÉRÉSI ENGEDÉLYEK KICSERÉLÉSE

a csatolt területeken annakidején felfüggesztették azzal az indoklással, hogy a falusi engedélyek ügye még rendezetlen.

Az engedélyek kicserélését most újra megkezdették és június 9-ikéig cserélik ki a régi engedélyeket.

A szatmári építőiparosok keserves harca az ipartestületi elnök ellen

Szatmár, május 31.

A szatmári építőiparosok között nagy az izgalom. Valóságos forradalmi hangulat uralkodik a testületben és ez a hangulat főleg Tatorján István építésmérnök, az Általános Ipartestület elnöke ellen nyilatkozik meg.

Az építőipari szakma az életéért, a létéért harcol most az ipartestület elnökével.

A harc megértéséhez tudni kell a következőket:

Romániában két esztendővel ezelőtt léptették életbe az építéskamarai törvényt. Ez a törvény az építőipari foglalkozási ágak között négy kategóriát különböztet meg:

1. Kőművesek és ácsok (egyszóval építőiparosok).
2. Képesített kőművesmesterek.
3. Építőmesterek.
4. Építésmérnökök.

A törvény különböző munkakerelőzéseket állított fel a négy csoporton belül. Megkülönböztette azt, hogy kiknek van joguk tervezési munkát végezni és kiknek van joguk magát az építési munkát végezni? Ezenkívül, a négy csoporton belül azt a korlátozást is megállapította, hogy kik vannak jogosítva emeletes házakat építeni. A törvény szerint emeletes házakat csak az építőmesterek és az építésmérnökök építhetnek, míg a képesített kőműves mesterek csak abban az esetben vállalhatják az emeletes házak építését, ha valamelyik

építésmérnök garanciát vállal értük, ellenkező esetben csak az emeletes házak alapjait fektethetik le.

Ezt a törvényt a képesített kőművesmesterek sérelmesnek tartották, mert alapjaiban támadták meg vele az egzisztenciájukat. A törvény életbe lépésétől óta állandóan erős harcot vívnak a pusztá létükért és hangoztatják, hogy a törvény szerzett jogaikat sérti meg.

Ez a harc azonban, — mint az egész országban mindenütt, — eddig csak néhány eredménytelen küldöttségjárásban merült ki és néhány elkeseredett hangú memorandumban, a melyre soha még csak válasz sem érkezett. A legnagyobb eredmény az volt, ha valamelyik miniszterjárás alkalmával, egyik-másik miniszter átvette a kérvényt és unottan megígérte, hogy utána néz a dolognak és ha lehet, orvosolni fogja a feltárt sérelmeket.

Ugy látszik, hogy nem lehetett. Legalább is senki sem emlékszik rá, hogy valaha is történt volna ebben a kérdésben egy olyan lépés, egy olyan gesztus, amelyből azt a következtetést vonhatták volna le az építőiparosok, hogy valahol segítségre számíthatnak.

A harc tovább folyt és most, hogy Szatmáron váratlanul kiélesedett, azt Tatorján István építésmérnök furcsa akciójának tulajdonítják.

Az építésmérnök védi a maga kari és egyéni érdekeit. Eppen ezért mozgalmat indított az

építésmérnökök között, hogy ne adják meg a képesített kőművesmestereknek, a törvény által megkövetelt garanciát, ezt egyszerűen tagadják meg, vagy olyan összeget kérjenek, a melyet ezek az építőmesterek nem tudnak megfizetni. Tatorján kifejtette, hogy a mérnökök a garanciaadást pénzért vállalják, sokat nem törődnek az építkezéssel, tehát az voltaképpen kontármunka.

Ezt javasolta Tatorján István és több szatmári építésmérnök nagyon helyeselte a javaslatot.

De nem helyeselték az építőiparosok.

Nekik az a véleményük, hogy Tatorján István, mint magánember és mint építésmérnök, kezdeményezhet egy ilyen mozgalmat, de mint ipartestületi elnök, akit az összes iparoság — tehát az építésziparosok is — bizalomból választottak erre a tisztségre, nem állhat egy olyan mozgalom élére, amely egy sereg szatmári iparos szájából valósággal kiveszi a betevő falatot. Hiszen ma senki sem épít már földszintes házakat. Az építettek nagyrésze emeletes házat csináltat és így az építőmesterek, ha Tatorján akciója sikerrel jár, munkanélkül maradnak. Ez nemcsak őket érinti tragikusan, hanem a munkásokat is, akik ebben a szakmában éppen az építőmesterektől kapják a kenyeret.

Ilyenformán mérhetően a felháborodás az építőiparosok között. Tiltakozó gyűléseket hívnak össze, hogy egységes állásfoglalással bizonyítsák be, hogy az ipartestület elnöke az iparosok egy jelentős csoportjával szemben antiszociálisan és ipartestületi elnökhöz nem méltó módon járt el. Tehát nem is való arra a helyre, ahová az iparoság bizalma őt ültette.

Nagyon érdekes, hogy Gál Jenő építésmérnök nem csatlakozott Tatorján István mozgalomához, mert álláspontja az, hogy az építőmestereknek szerzett jogaik vannak, a mestersegüket jól értik, tehát nem lát okot arra, hogy ott, ahol megvan győződve a munka kifogástalanságáról, megtagadja a törvény által megkövetelt garancia kiadását.

A helyzet és a harc teljesen elmérgesedett. Odáig élesedett a harc, hogy rendkívüli közgyűlésre hívták össze az általános ipartestület választmányát. Ezen a gyűlésen felfakadnak a sebek és az elkeseredett építőipari munkások iparostársaik elől terjesztik az elnök eljárását.

Az iparosok döntenek, hogy helyesen járt-e el Tatorján István elnök akkor, amikor elnökölt. az általános iparosérdekek figyelmen kívül hagyásával, saját magán- és kari érdekeit helyezte előtérbe?

És az iparosok döntik el, hogy elnök marad-e továbbra is Tatorján István?

Az építőiparosok egyhangú véleménye szerint nem.

Kérdés, hogy a többi szakmák képviselői miképpen bírálják el a helyzetet?

(B. L.)

Baradlai László:

MEGNYITÓ

ELŐADÁS

regénye értékes élménye lesz az olvasónak. Ezt a regényt a B. L. és a N. U. olvasói és előfizetői ajándékképpen kapják és csupán portó és kezelési költségek címén kell 4 lejít fizetniük.

Abban a kiadói programban, amelyet a regények kiadása során követünk, hiányzott az a láncszem, amelyet Baradlai László regénye képvisel: Hiányzott a színház világának, az örök rejtélynek feltárása és megvilágítása. Ezt a munkát végzi el most Baradlai László könyve, amely hihetetlen tisztasággal és éleslátással láttat bele a mindig vonzó kulisszázmögötti világba.

SPORT

A világbajnokság jegyében...

A csülörtőlki műsor

Firenze. Olaszország—Spanyolország. Bíró: Baert belga. Határbírók: Joancsica magyar és Zsenisek cseh.

2:1-es olasz győzelmet várnak, de megelégedés nincs kizárva. Az bizonyos, hogy ha győznek is az olaszok, a spanyolok alaposan „kikészítik” őket...

Bologna: Magyarország—Ausztria. Bíró: Mattea olasz. Határbírók: Caironi olasz, Birem német.

3:2-ös magyar győzelmet tartanak valószínűnek. Ausztria csapata sokkal fáradtabb benyomást keltett, mint a magyar. A magyar csapat öt friss emberrel (több mint bizonyos, hogy Sárosi a centerben) játszik. Az osztrákok csak három új játékost vonnak be.

Milánó: Németország—Svédország. Bíró: Escartin spanyol. Határbírók: Van Moorsel holland, Mercet francia.

Német győzelmet jósolnak. Még pedig 2:1 arányt. Esetleg meghosszabbítás után.

Torino: Svájc—Csehszlovákia. Bíró: Beranek osztrák. Határbírók: Baert francia, Scorzoni olasz.

Csehszlovákia gyengébb szerelése után 2:1-es svájci győzelmet tippelnek általában. Valószínűbb azonban, hogy a csehek összeszedik magukat és ugyanazok 2:1 arányban győznek.

GÖTEBORG

Blackburn Rovers—Göteborg válogatott 3:1 (2:0).

Bindea sántítva játszotta végig a triest-i mérkőzést és az egész csapaton látszott a kondíciójának. Pihent és ép játékosokkal ma Románia győzelméről számolhatnak be a lapok. A felelős vezetők aligha kerülhetik el a felelősségrevonást!

Tenisz

Nincs már magyar versenyző a francia nemzetközi bajnokságban. Az utolsó magyar párt a Kehrling, Gabrovitz kettőst

Footoall, tenisz és atlétikai cikkek legolcsóbban
Rekord Sportnál
Brassó, Kolostor utca 24.

Fokozódó izgalom várja a „nyolcak összecsapását” — Ki győz az elődöntőben?

IGYMONDATOS HIREK
A VILAGBAJNOKSÁGRÓL...

...146 ezer néző volt összesen vasárnap legtöbb a genovai spanyol—brazil meccsen 40 ezer és legkevesebb a torinoi osztrák—francia mérkőzésen 6000(!)...

...Sárosi és Polgár megérkeztek Bolognába, Sárosi könnyen mozog és nem fájja lábát...

...Meisl telefonon Bolognába rendelte Kabureket és Walzhoffert, mert Sindelar sérült és Bicannal nincs megelégedve...

...Mussolini nem fogadta el a felajánlott tiszteletjegyet, hanem két fiával együtt pénzért váltotta meg a jegyét: nem is elővételben, hanem az olasz—amerikai mérkőzés előtt a pénztárnál!

Mégsem játszik Sárosi

Megvan a végleges magyar összeállítás

Bologna, május 31.

Legújabb jelentés szerint az osztrákok ellen kiálló magyar csapatból Sárosi kimarad, mert bokasérülése még mindig nem gyógyult meg.

A magyar csapat a következő felállásban fog szerepelni.

Szabó, — Vágó, Satori, — Szalay, Szűcs, Lázár, — Markos, Avar, Polgár, Toldi, Kemény.

a Borotra, Brugnon francia pár verte ki 11:9, 6:1, 6:4 arányban. A többi férfipáros eredmény: Crawford, Mc Gray ausztrál—Metaxa, Artens osztrák 6:3, 6:6, 6:4, Menzel, Hecht cseh—Hughes, Perry angol 6:4, 6:4, 6:2.

WILMINGTON

USA—Kanada 5:0. Davis Cup.

Birkózás

Magyarország birkózó csapatbajnokságát a B. Vasutas nyerte veretlenül 5 győzelemmel 23:12 győzelemaránytal. 2. A MAC csapata lett.

Torna

Pénteken kezdődik Budapesten a tornászvilágbajnokság a férfi, női és ifjúsági nemzetközi bajnokság számaival.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megismételt feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Tüppeldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Motorkerékpár N. S. U. 500-as, kitűnő állapotban eladó. Bartha Emil illatszertára, Covasna. 12472

Iparvasúti sínek, gőzmotordony, gőzkazán, gőzgép, hidmérleg, gatter, szemafor, elnyösen eladók. „Mercur” keresk. iroda, Hatég. 12448

Cserépgyártásban jártas, erélyes gyárvezetőt keresünk. Ajánlatokat Müller téglagyár, Reghin. 12510

Eladó telek Brassóban, Str. Larga, Zajzoni-ut sark mellett 18 m. fronttal. Cim 12509. sz. alatt a brassói kiadóban

Eladó Hofherr 900-as cséplőszekrény, esetleg elcserélném jerefejtővel. Ára tizenegyezer lej. Salati Ferenc, Haghiz, Farnava-Mare. 12543

Felolvaszerkesztő: Kocsis Béla

Esztergápad, teljesen üzemi állapotban, olcsón eladó. Csustávolság 220 cm. Gölnér Dániel, Brassó, Luther-utca 4. 12545

Állást nyer

Szamarbeitert állandó munkára keresek. Levelet címemre: Schobel János pékmester, Praid. 12415

Szorgalmas angro-detail kereskedősegédet keresek. Ajánlatokat „Szorgalmas” jelíggel a fiókiadóba, Targu-Mures. 12544

Helyi képviselőket keres nagy vállalat, egyelőre magasabb jutallékkal. Magánfeleknél könnyű, aktuális akvizíció folytán tekintélyesebb és fokozódó havi jövedelem érhető el. Ajánlatok „Fixum lehetőség” jelíggel a kiadóba kértnek.

Frizeria Georgescu, Comarnic, keres sürgősen fodrászsegédet és szolgát. 12342

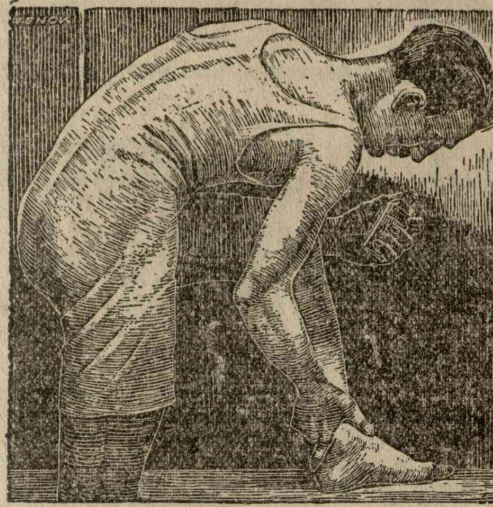
Füredőszalonra egy saxofonos kerestetik. Cim 12523 sz. alatt a brassói kiadóban.

Állást keres

Fogtechnikus, 5 évi amerikai, 9 évi belföldi nagy praktszisu, perfekt munkás, szerény igényekkel azonnal állást keres. Weisz fogtechnikus, Crai Dorolt, jud. Satmar. 12544

Levelezés

Vadász Albertné Nagyváradról felkérjük, saját érdekében, közölje címét sürgősen a kiadóhivatal utján „Sürgős A.” jelíggel. 1624

FICAMODÁSOK

A ficamodások és a zúzódások legbiztosabb gyógyszer a Sloan's Liniment. Sportolók nem nélkülözhetik. Mondhatni, hogy minden sportoló futballozás vagy futás után bokafájdalmakat érez, sőt bokaficamodások is fellépnek. Ha a fájdalmas helyeket egy kevés Sloan's Linimenttel bekeni, azonnal megszűnnek a fájdalmak.

A Sloan's Liniment azonnal behatol a szövetekbe, meleg érzést okoz és megszünteti a gyulladást. Fáradtságos és kimerítő sportgyakorlatok után az izmok kifáradnak. A fáradtság leküzdésének legbiztosabb gyógyszere

A SLOAN'S LINIMENT

Ajánlatos továbbá reuma, lumbágó, ischiás, izomfájdalmak, stb. esetében. Még ma szerezzen be egy üveget.

Kapható gyógyszerárakban és drogáriákban
Egy üveg ára Lei 75

A SLOAN'S LINIMENT

MINDEN FAJDALMAT MEGSZÜNTET

Szexhezróli üzenetek

Háromszázi. Nagyon sok verselőkézség, kevés eredetiség és ami a legfőbb baj, csupa-utánérzés. Saját magát keresse.

Z. S. Gyengék. Nincs mondanivalója. Erőlteti az írást.

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV

No. 11.977—1934. serv. economic.

ARLEJTÉSI HIRDETÉMÉNY

Folyó évi július hó 4-én délelőtt 11 órakor a városi polgármesteri hivatalban nyilvános árlejtés, lepecsételt, bélyeggel ellátott ajánlatokkal fog tartatni, az 1934—1935. évben az aszfaltutak és járdák helyreállítására szükséges, körülbelül 300.000 lej értékű aszfaltmunkálatoknak vállalatba adása céljából.

Az óvadék az ajánlott összeg 5 százaléka. A közelebbi feltételek a városi mérnöki ügyosztályban megtekinthetők.

Braşov, la 25. Mai 1934.

Comisia Interimară:

Preşedinte: Secretar General:
Dr. F. Bogdan m. p. R. Maxim m. p.

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV

No. 11.950—1934. serv. economic.

ARLEJTÉSI HIRDETÉMÉNY

Folyó évi július hó 2-án délelőtt 11 órakor a városi polgármesteri hivatalban nyilvános árlejtés lepecsételt, bélyeggel ellátott ajánlatokkal fog tartatni a Monitorul Oficial 127—1931. számában közzétett általános szabályok alkalmazásával, a város tulajdonát képező házakban az 1934—1935. év folyamán szükséges helyreállítási és átalakítási munkálatoknak vállalatba adása céljából és pedig:

1. Közművesmunkálatok körülbelüli értéke	Lei 220.000
Óvadék	10.000
2. Ácsmesteri munkálatok kb. értéke	60.000
Óvadék	4.000
3. Bádógos munkálatok kb. értéke	80.000
Óvadék	5.000
4. Festő és mázó munkálatok kb. értéke	67.000
Óvadék	4.000
5. Asztalos munkálatok kb. értéke	55.000
Óvadék	3.000
6. Üveges munkálatok kb. értéke	20.000
Óvadék	1.500
7. Perketítőzési munkálatok kb. értéke	53.000
Óvadék	3.000
8. Lakatos munkálatok kb. értéke	11.000
Óvadék	1.000
9. Villamos berendezési munkálatok kb. értéke	25.000
Óvadék	2.000

Az óvadék a városi pénztárnál, illetőleg a pénzügyigazgatásnál teendő le, az elismervény az ajánlattal együtt külön borítékban adandó át.

Az ajánlattevők a fenti munkálatok végrehajtásához szükséges minősítéssel kell bírjanak.

Az előírányzatok és közelebbi feltételek a városi mérnöki ügyosztályban megtekinthetők.

Braşov, la 25. Mai 1934.

Comisia Interimară:

Preşedinte: Secretar General:
Dr. F. Bogdan m. p. R. Maxim m. p.

Eladó:

Ház nagy kerttel, 7 szobával, melléképítményekkel, szép kilátás, hegy alatti fekvéssel, központhoz közel.

Ház központban, nagy telekkel 1600 000 lejért Évi jövedelem 220.000 lej.

Szálloda kedvező feltételek mellett. Évi jövedelem 360 000 lej.

Felvilágosítást ad Bartha, Brassó, Szentjános-u. 11. Telefon 490.

CULBERTSON

A Kontrakt Bridzs második kék könyve

Utálással a „Pesti iskola” eltéréseire Magyarra átdolgozta: KENEDI SANDOR.

A 330 oldalas könyv ára 108.— Lei

Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

Figyelmeztetés!

A Brassói Kereskedelmi és Iparkamara ezúton hozza a kereskedők tudomására, hogy az érvényben levő törvények értelmében, 1934 1559 sz. határozatával a következőket szögezte le:

A védjeggyel ellátott dobozok más-eredetű, „kimerít áruval” való megtöltése a kereskedelmi erkölcsbe ütköző és a törvény által büntetendő kihágási képez

Kereskedelmi és Iparkamara
Brasov

Biri neni

szakácskönyve a legjobban mégis a legolcsóbb. Ismét kapható mindenütt. Kemény kötésben 100.— lej. Postán utánvétellel szállítja a Brassói Lapok Könyvosztálya.

SZENZACIOS KÖNYV A GYOGYITO TUDOMANY CSODÁIRÓL!

Hipnózis-gyógymód a szervi és lelki betegségeknél

Írta: Dr. Völgyesi Ferenc főorvos.

A tartalomjegyzékből:

Az emberi lélek titkai és az emberi szervezet. — Öserők az emberi lélekben. — Kuruzslás és orvosi tudomány. — Tuberkulózis és hipnotizmus. — A rákbetegség. — Az idegesség gyógyítása. — Levél a lourdesi csodahelyről. — Gyomor- és bélbajok. — M: a hipnotizmus? — „Gyógyíthatatlan” betegségek gyógyítása. — Szervi szivbajos egyen terhesége, szülése. hipnotizmus segítségével. — Egy különös eset a hipnotikus fogyasztó és álmatlanság ellenes kurák közül. — Impotencia gyógyítása hipnózissal. — A hipnózis jelentősége szív- és asztmabetegségeknél. — Alkoholizmus gyógyítása hipnózis segítségével. — Hipnózis és szuggestió a bibliában. — Hipnózis csodái az orvostudomány szolgálatában. — Szivnyomás, balái félelmek, álmatlanság, szédülés, bűnöző hajlam. stb., stb., biztos gyógyítása hipnózis gyógyimód után.

Mindenkinek, ki az emberi test és lélek titokzatos összefüggéseit megismerni akarja, aki „gyógyíthatatlan” betegségeire biztos gyógyulást akar találni, el kell olvasnia ezen művet.

A roppant értékes, érdekesítően megírt vaskos mű ára csak 120 lej.

Rendelje meg azonnal, mert csak pár példány áll rendelkezésre!

Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában,

Brassó Kapu utca 56-58

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R-t, Braov—Brassó.